

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 18
Gegužis - May 2, 1997

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvos vyskupai perspėjo Katalikų radijo "Mažosios studijos" vedėją Vaidotą Žuką, kad jo ketinimai dalyvauti Prezidento rinkimuose nesiderina su vadovavimu Katalikų radijui. Vaidotas Žukas, atsiliepdamas į šį perspėjimą, pareiškė, kad jis atsistatydina iš "Mažosios studijos" vedėjo pareigų ir toliau joje dirbs, kaip žurnalistas. Tuo pačiu toliau rengsis Prezidento rinkimams. Neseniai Vaidotas Žukas buvo JAV, kur susitikinėjo su JAV lietuvių bendruomene ir ieškojo paramos savo rinkimų kampanijai.

- Užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas nei paneigė, nei patvirtino, kad vienas iš kandidatų į ambasadorius JAV yra "Laisvosios Europos" radijo lietuvių laidų redakcijos vadovas Kęstutis Girnius. Beje, estų išeivijos atstovas Toom Hendrik Ilves taip pat dirbo šiame radijuje estų laidų vadovu. Vėliau buvo paskirtas Estijos ambasadoriumi JAV, Meksikoje ir Kanadoje. Šiuo metu jis yra Estijos užsienio reikalų ministras.

- Lietuvos Vyriausybė pažadėjo premijas iki 10 tūkst. litų už vertingą informaciją apie korumpuotus pareigūnus, piktnaudžiavimą valdžia ir nusikaltėlių susivienijimų veiklą. Paskelbti Vyriausybės ir Vidaus reikalų ministerijos telefonai, kuriais paskambinus galima pranešti informaciją anonimiškai arba prisistatant.

- Paskelbus apie degtinės, cigarečių ir benzino pabrangimą nuo balandžio 15 d., parduotuves užplūdo pirkėjai. Pasak prekybininkų, žmonės tiek daug nepirko net prieš Kalėdas. Daugiausia nupirkta degtinės, ypač "Lietuviškos", karčiųjų trauktinių ir šampano. Žmonės išpirkė visas prastų cigarečių atsargas parduotuvėse. Šios cigaretės ir taip jau buvo brangesnės 19-20 ct nei anksčiau. Pasak prekybos centrų pardavėjų, pensininkai pirkė daugiausia makaronus. Balandžio 15 d. benzinas jau buvo parduodamas brangiau - "Lietuvos kuro" degalinėse benzino litras pabrango nuo 1.67 iki 1.85 Lt., aukščiausios markės benzinas pabrango iki 2.20 Lt.

- Iki šiol restauruota tik ketvirtadalis naujosios Prezidentūros. Reprerentaciniuose rūmuose padaryta 90% statybos darbų. Kol kas neįrengtas nė vienas kabinetas. Prezidento - taip pat. Gegužės 20 d. Prezidentas Algirdas Brazauskas pirmą kartą naujoje apartamentuose pasitiko Italijos prezidentą, o birželio 5 d. - Turkijos prezidentą. Tačiau nerimą kelia tai, kad iš Sankt Peterburgo vis neatvežamas marmuras, kurio juostelės turėtų surišti prezidentūros kiemo dangos trinkelės.

- Pirmi architektai iš Vakarų, įsikūrę Lietuvoje, yra architektų firma "Douglas Abrahams & Partners" iš Škotijos. Firma atlieka įvairius architektūros, interjero dizaino, kraštovaizdžio statybos priežiūros ir planavimo darbus. Joje dirbs patyrę specialistai, projektavę gyvenamuosius namus, viešbučius ir restoranus, komercines patalpas, bažnyčias, pramonės statinius.

POPIEŽIŠKOSIOS ŠV. KAZIMIERO KOLEGIJOS/SEMINARIJOS ROMOJE METINIS KREIPIMASIS Į LIETUVIŲ VISUOMENĘ VAKARUOSE

34-ta Pasaulinė Maldos Diena už pašaukimus Šv. Tėvo šiame yra paskelbta sekmadienį, balandžio 20. Kiekvienais metais Jis primena visai Bažnyčiai, dvasiškiams ir pasauliečiams, kad rūpintis pašaukimais tai visų tikinčiųjų pareiga bei atsakomybė. Ne vien skaičius, bet ir pašaukimų tinkamumas priklauso nuo mūsų maldų.

Viso pasaulio vyskupijos švęs šią dieną. Ji bus minima ir Lietuvoje, kur, kaip visi gerai žinome, pašaukimų klausimas yra labai aktualus. Ją minėsime ir mes išeivijoje, turėdami prieš akis ne vien Lietuvos vyskupijų tris seminarias, parapijas ir organizacijas, bet ir mūsų pirmtakų sunkiai sukurtas, kai kur jau merdincias, parapijas ir organizacijas išeivijoje. Nenorime jų perleisti kitataučiams, kol ten dar yra lietuvių. Kviečiame prisiminti savo maldose ir mūsų vieninge išeivijoje lietuvių kolegiją/seminariją Romoje. Lietuvių pašaukimą klausimas užsienyje yra nemažiau aktualus kaip ir Tėvynėje.

Kolegija su džiaugsmu dėkoja Dievui ir geradariams, kad po ilgų 6-erių metų šių mokslo metų pabaigoje (birželio mėn.), pen-

kiolika jaunų kunigų įsigis akademinių laipsnų: trys - doktoratą o dvylika - licenciją. Tai pirmas toks įvykis Lietuvos Bažnyčios istorijoje.

Mes nuširdžiai kreipiamės į jus, broliai ir seserys, išeivijoje ir Tėvynėje, kad tu jaunų kunigų nelengvą misiją Lietuvoje lydėtumėtė visokeriopa pagalba, draugyste ir karšta bei nuolatine malda. Visi gerai žinome kokią dvasinę ir moralinę žalą ir skriaudą padarė Lietuvai okupantas.

Tad Kolegijos vaidmuo ir misija toli gražu nesibaigs su šiais metais. Sekančiais mokslo metais laukiame naujų studentų iš Lietuvos. Kaip ir visiems pasaulio kraštams, taip ir Lietuvai visuomet reikės gerai paruoštų (užsienyje/Romoje) kunigų. Kolegija bus visuomet reikalinga Lietuvai, kaip yra reikalingos Romoje visos kitų kraštų kolegijos/seminarijos.

Lietuvių kolegija Romoje turi ir privalo atlikti savo neeilinį uždavinį ir ateityje. Kur geriau, jei ne visuotinės Bažnyčios centre jaunas kunigas (iš Lietuvos ar iš kitur) galės tinkamai pasirošti pastoraciniam darbui Lietuvoje ar išeivijoje tarp lietuvių, kur jie bebūtų.

Kaip praėitų metų laišką, taip ir šio, pagrindinis tikslas yra trejopas:

1. Prašome pasimelsti už šaukiamuosius į dvasinį luomą ir už jau pašauktuosius. Mums reikia daug ir šventų kunigų Lietuvoje ir išeivijoje.

2. Kviečiame paremti mūsų įstaigą (Šv. Kazimiero kolegiją Romoje) medžiagine auka. Mūsų visų pareiga užtikrinti jos ateitį.

3. Kviečiame įsijungti į naujų geradarių vaju. Kasmet prarandame (dėl mirties, sveikatos, persikėlimo į Lietuvą, etc...) nemažą skaičių senų geradarių. Kad mūsų Kolegija gyvuotų, yra būtina jai vietas užpildyti naujais. Todėl ypatingai šaukiames dabatinių Kolegijos geradarių ir draugų pagalbos: atraskite naujų remėjų.

Už viską jums būsime labai dėkingi. Kreipiamės tuo reikalu taip pat ir į mūsų lietuvių visuomenę per lietuvišką spaudą (ir radiją): "Draugą", "Darbininką", "Tėviškės Žiburius", "Vytį", "Tėviškės Aidus" (Australija). Tikimės sulaukti gražaus atgarsio.

Vadovybės, studentų ir seserų vardu dekoju visiems už mums suteiktą ir parodytą solidarumą. Kartu su Jumis nuširdžiai džiaugiuosi.

(nukelta į 4 psl.)

LIETUVOS ŠAULIŲ SAJUNGOS IŠEIVIJOJE XIV-to VISUOTINIO DALINIŲ ATSTOVŲ CHICAGOJE BALANDŽIO 12 D. SUVAŽIAVIMO METU PRIIMTOS REZOLIUCIJOS

1. Pripažįstame ir remiame Lietuvos vyriausybę.
2. Remiame Lietuvos karines pajėgas ir norime, kad jos būtų stiprinamos, tobulinamos ir vakarietinės.
3. Mes remiame Lietuvos Šaulių Sąjungos Lietuvoje pastangas priklausyti Krašto Apsaugos sistemai ir pageidaujame, kad Lietuvos Seimas tą įstatymą priimtų.
4. Mes remiame Lietuvos siekį ir norą įsijungti į Europos Sąjungą ir NATO.
5. Mūsų didis troškimas, kad šauliai ir lietuviai Tėvynėje ir išeivijoje vieni kitus gerbtume, vieni kitus suprastume ir nuširdžiai vieni kitiems padėtume.

Lietuvos šaulių sąjungos vadovas Rimvydas Mintautas sveikina užsienio lietuvių šaulių dalinių atstovų suvažiavimą.
K. Miklo nuotr.

"VIA BALTICA"

Ši pavasari pradėdamas įgyvendinti tarptautinės automagistralės "Via Baltica" projektą. Šis kelias nuo Talino per Rygą ir Kauną iki Varšuvos sujungs Lietuvos kelius su Europos automobilių kelių tinklu. Šia automagistrale automobiliai galėtų važiuoti dideliu greičiu, jei atitektų nemaža tranzitinių krovinių ir turistų dalis, vykstančių iš Skandinavijos šalių į Rytų bei Centrinę Europą ir atgal. Lietuvoje "Via Baltica" bus 274 km ilgio. Jai panaudojami jau esami keliai, kurie bus rekonstruoti, bei tiesiami miestų ir gyvenviečių aplinkkeliai, didinamas juostų skaičius, statomi tiltai ir tiesiamos kelių lygių sankryžos. Iki 2000 metų bus nutiesti nauji automagistralės ruožai nuo Garliavos iki Marijampolės, nuo Kauno iki Kedainių rekonstruojama kelio danga, baigiamas Panevėžio šiaurinis bei tiesiamas Kedainių rytinis aplinkkeliai. Rudenį tikimasi atidaryti antrą tiltą per Nemuną pusę pietinėje Kauno dalyje. Praėjusį gruodį valstybės komisijos žinion buvo atiduotas 11 km ruožas kelyje Kaunas - Marijampolė - Suvalkai. "Via Baltica" projektas vertinamas 70.4 mln. USD. 3/4 apmokės Vakarų bankai, o 1/4 apmokės Lietuva. Jau pas-

Lietuvos seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis su JAV kongreso Tarptautinių santykių komiteto pirmininku kongresmenu Benjamin A. Gilman balandžio 8 d. pasitarime Lietuvos priėmimo į NATO klausimais.
K. Miklo nuotr.

Naujai išrinktas LŠS išeivijoje vadas vyčio kryžiaus kavalierius Mykolas Abarius prisiekia, priimdamas sąjungos vėliavą iš J. Kinčiaus, stebint suvažiavimo posėdžių vadovams - g. Š. E. Vengianskui ir g. Š. J. Mikuliui.
K. Miklo nuotr.

ESTIJOS TAUPOMOJO BANKO NORAI PRIVATIZUOTI LIETUVOS BANKUS SUBLIUŠKO

Estijos taupomasis bankas ("Hoiupank") neketina dalyvauti privatizuojant Lietuvos valstybinį komercinį banką, pareiškė "Hoiupank" dukterinių firmų direktorius Aare Kilpas.

"Hoiupank" anksčiau buvo pranešęs apie ketinimus dalyvauti privatizuojant tris Lietuvos komercinius bankus. Tarp jų buvo ir "Litimpeks" bankas, kurį privatizuoti "Hoiupank" dabar taip pat neteko interesu, pareiškė A. Kilpas.

Pasak Estijos taupomojo banko valdybos pirmininko Olario Taalo, "Hoiupank" iki birželio vidurio praneš apie ketinimus dalyvauti privatizuojant kurį nors Lietuvos banką.

O. Taalo teigimu, dėl "Hoiupank" dalyvavimo Lietuvos bankų sistemoje balandžio pabaigoje spręs banko taryba.

Estijos taupomasis bankas yra pranešęs apie ketinimus pirkti ir žemės ūkio banko akcijų.

BNS

PRETENDENTUI Į PREZIDENTUS PRIMENAMA TĖVO PRAEITIS

Lietuvos generalinio prokuroro pavaduotojas Artūras Paulauskas.
V. Inčiūtės nuotr.

Generalinio prokuroro pavaduotojui Artūriui Paulauskui, pareiškusiam savo ketinimus pretenduoti į Prezidento postą, pastaroju metu vis dažniau primenama, kad jo tėvas - buvęs KGB karininkas. Stasys Paulauskas, 1951 metais baigęs Vilniaus karo mokyklą, pradėjo dirbti saugumo komiteto kontržvalgybos skyriuje. 1978 papulkininkis Stasys Paulauskas buvo išleistas į pensiją. Jam tuomet buvo 51 metai. Nuo to laiko jis dirba juristu įvairiose įmonėse. Pasak

Stasio Paulausko, dirbdamas saugumo įstaigose jis nepadarė didelės karjeros, nors buvo pareigingas ir stengėsi dirbti gerai. Neakivaizdžiai mokėsi Maskvos karinėje aukštojoje mokykloje ir gavo teisininko diplomą. Kartą jam buvo papriekaištauta, kad jis nuslėpė žmonos praeitį - jos motina buvo ištremta. Kelis kartus buvo atsisakęs patikrinti žmones, kuriuos buvo nurodęs šaulių partijos komiteto pirmasis sekretorius.

LR

kelbti visi 26 konkursai "Via Baltica" statybai. Statybos prasidės gegužės mėnesį ir baigsis 2000 metais. 12 konkursų bus tarptautiniai ir 14 vietinių. Penkiuose tarptautiniuose konkursuose galės dalyvauti tik šiaurės šalių bendrovės, nes tokia finansuojančio banko sąlyga. Daugumą konkursų rengia Lietuvos kelių direkcija. Direkcijos vadovo tei-

gimu, jaučiamas didelis užsieniečių susidomėjimas "Via Baltica" statyba. Gauta nemažai pasiūlymų iš Danijos ir kitų Skandinavijos šalių, Vakarų Europos, Lenkijos, Italijos, net Irano. Vien šiais metais į tarpusavyje susijusius projektus "Via Baltica" ir "Greitkelis" bus investuota 80 mln. litų.

LR

VASAROS PRADŽIOJE BUS KEIČIAMAI LIETUVOS DIPLOMATAI UŽSIENYJE

Prezidento patarėjas užsienio politikos klausimais Neris Germanas pareiškė, kad daugeliui Lietuvos diplomatinio atstovybių užsienyje vadovų vasaros pradžioje teks atsivieškinti su tarnyba arba grįžti dirbti į Užsienio reikalų ministeriją. Pasak "Respublikos", nors buvęs krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius dar negavęs jokių konkrečių pasiūlymų, Prezidentūroje ir Užsienio reikalų ministerijoje beveik neabejojama, kad jis

važiuos į Belgijos sostinę Briuselį atstovauti Lietuvai prie NATO. Manoma, kad kitas buvęs ministras, vadovavęs vidaus reikalų ministerijai, Virgilijus Bulovas laukia, kol bus paskirtas ambasadoriumi Baltarusijoje. N. Germanas sakė "Respublikai", kad pagaliau tikimasi sulaukti Austrijos sutikimo Lietuvos ambasadoriumi toje šalyje paskirti Egidijų Kūrį, VU Tarptautinių santykių instituto direktorių.

ELTA

VILNIUI REIKIA 1 MLRD. LITŲ, SAKO NAUJASIS SOSTINĖS MERAS

Naujasis Vilniaus meras Rolandas Paksas sieks, kad būtų priimtas Sostinės įstatymas ir valstybės biudžete atskirai būtų numatytas Vilniaus finansavimas.

"Vilnius yra išskirtinis Lietuvos miestas, ir tiesiog nėra kitos išeities, kaip kuo greičiau jį visą restauruoti", sakė meras balandžio 17 d. po susitikimo su Lie-

(nukelta į 7 psl.)

Lietuvoje pasirodė pirmasis Skomanto knygų dešimtukas - istorijos skaitiniai jaunimui

Rašytojas Kazys Almenas: nerašysime populiariai - jaunimas visai nesusuks nuo gimtosios kultūros. V. Inčiūtės nuotr.

Dar prieš kurį laiką Kazys Almenas ėmėsi iniciatyvos kurti populiariąją Lietuvos istoriją jaunimui. Per ketvertą metų išėjo devynios Skomanto apysakos apie XIII a. pradžios žemaičių rikio Žybarto bei jo šaunių vaikų gyvenimą ir nuotykius. Skomanto apysakos - tai kelių autorių rašinių junginys. Pirmą kartą ne tik Lietuvoje, bet ir artimesniuose kaimynuose, kaip sakė K. Almenas, įgyvendinamas sumanymas rašyti kolektyvinį serialą. Šių apysakų rašyme dalyvavo apie dešimt žmonių. Kazys Almenas yra pa-

rašęs keturias iš devynių knygų. Kovo mėnesį Lietuvos rašytojų sąjungoje buvo pristatytos visos devynios knygos, taip pat dešimtoji - pirmosios apysakos "Teutonų belaisvis" vertimas į anglų kalbą "The Captive" (vertė Mara Almenas). Kaip teigė K. Almenas, knygutė anglų kalba pirmiausia skiriama Amerikos lietuvių jaunomenei, kuri jau menkai bėmoka lietuviškai. Skomanto apysakos jau įtrauktos į Lietuvos mokyklų programas kaip istorijos skaitiniai. LA

Dabartis neatsiejama nuo praeities

Arvydas Saulėnas

Šiandien dažnas šitaip postrina: "KGB jau niekam neįdomus. Nebesiknaisiokim pokario rezistencijoje, nekirsinkim žmonių. Politikams irgi nedera apeliuoti į istorinę praeitį ir t. t." Tačiau istorijai 50 metų - it mirksnis, juoba kad žmonės, išgyvenę okupacinį pragara, dar gyvi ir apie praeitį patys liudija.

Albinas Pyragas LA pasakojo, kaip 1949 m. buvo tardomas Kauno KGB kalėjime. Tardytoju buvo paskirtas rusas Karpovas, vertėjavo jaunas Lietuvos rusas Vladimiras Beriozovas. Vertėjas tardomajam buvęs reikalingas tam, kad kol bus iš rusų kalbos verčiamas tardytojo klausimas, jis galėtų sugalvoti reikiamą atsakymą. A. Pyragas gerai suprato rusiškai ir net pataisydavo klaidingai išverstą atsakymą. Tačiau jei būtų žinojęs, kokio uolaus būta vertėjo, vargu ar būtų prašęs jo "pagalbos".

"Tardytojas buvo geresnis, jis sėdėdavo prie stalo ir dažniausiai būdavo girtas. O Beriozovas mušdavo. Mušė rankom, spardė, net ant grindų pargriovė. Ir daugiausia savo iniciatyva. Mušė pasimėgaudamas, rusiškai nusiškai. Šitaip visą pusmetį, kol buvau Kauno KGB. Ir šiaandien prastai girdžiu - pažeistas ausies būgnelis. Lengviau atsikvėpiu, kai buvau perkeltas į Kauno kalėjimą", - trumpai prisiminė savo "pasimatymus" su sovietinio saugumo darbuotojais A. Pyragas.

Klausėme, ar jo minimas Beriozovas - tai tas pats garsus politikas, Prezidento patarėjas. Taip, sakė, tas pats, nes "kaipgi užmiršti tą veidą, nors tuomet ir jaunas buvo". Faktą galėtų paliudyti ne tik svarbiausi bylos dokumentai, bet ir kiti liudytojai, susidūrę su uoliuoju vertėju.

Po karo A. Pyragas tarnavo rezerviniame Kauno apygardos "Geležinio vilko" rinktinės būryje. Būrys veikė griežtai nustaitytoje teritorijoje, daugiausia platino lapelius, raginančius ūkininkus nestoti į kolūkius. Pyragą areštavo įskundus "draugams", kurie buvo KGB agentai.

V. Kapočiaus nuotr.

Maišai su specialiomis mašinomis smulkiai sukarpytais svarbių bylų dokumentais Vilniaus KGB muziejuje. Taip KGB bandė paslėpti savo nusikaltimų įrodymus Lietuvoje.

Kuodytės, kaip šiuo metu sprendžiamas sovietinių valstybių represinėse struktūrose dirbusių ir genocidą vykdžiusių asmenų klausimas. D. Kuodytės manymu, ši problema kasmet darosi vis sudėtingesnė. Svarbiausia, kad trūksta įstatymų arba esami nevykdomi. Įstatymas "Dėl atsakomybės už Lietuvos gyventojų genocidą" aiškiai skelbia: Lietuvos žmonių žudymas ar kankinimas, jos gyventojų deportavimas, padaryti nacistinės Vokietijos ar SSRS okupacijos ir aneksijos Lietuvoje metais, atitinka tarptautinės teisės normose numatyto genocido nusikaltimo požymius". Bausmės už genocidą numatomos pačios griežiausios: nuo 5 iki 15 metų laisvės atėmimo konfiskuojant turtą arba mirties bausmė ir turto konfiskavimas. Deja, iki šiol remiantis

Padėkime Vinco Krėvės muziejui

Praeitų metų pabaigoje Snieguolė Jurskytė, lankydamasi Lietuvoje, lankė ir baigiamą remontuoti Vinco Krėvės butą Vilniuje, kuriame bus įrengtas šio vieno žymiausių mūsų rašytojų muziejus.

Kaip pranešama, remonto darbai baigti, surinkta dalis archyvinės medžiagos. Jo asmeniškų daiktų yra gauta iš dukters Aldonos Krėvaitės-Mošinskienės, kuri gyvena Philadelphiaje, JAV.

Laukia dar didelis darbas įsigyjimui Vinco Krėvės raštų, knygų, atsiminimų apie jo kūrybą, atsiminimų ir kt., išleisti į šviesą.

Muziejaus vadovybė labai pra-

Kas aštuonios minutės įvykdomas nusikaltimas

Vidaus reikalų ministerijos duomenimis, pernai Lietuvos policijos įstaigos vidutiniškai kas 8 minutės užregistruodavo po nusikaltimą. 10 tūkstančių gyventojų per 1996 m. teko 183,3 nusikaltimo (1995 m. buvo 163,6).

Iš viso per 1996 m. užfiksuoti 68,053 nusikaltimai. Tai 7,234

šo padėti įsigyti tuos leidinius ir rašinius. Jeigu kas galėtų tai padaryti - paaukoti medžiagą šiam muziejui, kviečiami kreiptis į S. Jurskytę, 1313 West Jerome Street, Philadelphia, PA 19140, arba tiesiai į A. Valauskaitę, Taurigė 10-1, Vilnius, Lietuva.

"Gimtas kraštas" - dar vienas Ryčio Tarailos fiasko

Praėjus mėnesiui po paskutiniojo numerio išleidimo, balandžio 17 d. savaitraščio "Gimtas kraštas" tarnautojai nutarė pradėti protesto akciją prieš darbą Rytų Taraila.

"Nuo šiandien redakcijos bendradarbiai nebeįsikiš į redakcijos patalpų. Tai protestas prieš darbą ir leidinio savininko savivalę", BNS pasakė "Gimtojo krašto" korespondentas Vladas Kasperavičius. Pasak jo, akcijoje dalyvauja 13 redakcijos darbuotojų.

Kaip žinoma, vadovaujant R. Tarailai, žlugo LDDP pažiūras atspindėjęs laikraštis "Diena", kuriam dabar uždėtas turto areštas ir iškelta bankroto byla. Balandžio 22 dieną ją toliau nagrinėjo apeliacinis teismas.

Pasak "Gimtojo krašto" bendradarbių, jiems honorarai nemokami nuo Naujųjų metų, o atlyginimai - 2-3 mėnesius, kai kuriems - dar seniau.

Tariamai 7,5 tūkst. egzempliorių tiražu leistas žurnalas "Gimtas kraštas" buvo pradėtas leisti

pernai liepą. Jis pakeitė tuo pačiu pavadinimu 30 metų leistą propagandinį laikraštį išėvijos lietuviams.

Perpirkęs "Gimtąjį kraštą", R. Taraila tuo pačiu užvaldė redakcijos patalpas geroje vietoje miesto centre. Redakcijos bendradarbiai nežino, ar pagrįstos jų girdėtos kalbos, kad tos patalpos jau parduotos ar užstatytos.

Sausį žurnalo leidėjas R. Taraila naujuoju UAB "Gimtas kraštas" vadovu paskyrė savo sūnų Darių Tarailą.

Pasak žurnalisto V. Kasperavičiaus, nei R. Taraila, nei jo sūnus jokių ryšių su "Gimtojo krašto" bendradarbiais pastaruoju metu neturi, jokie jų telefonai neatsako.

Redakcijos žurnalistai mano, kad R. Taraila "kažkur užsieniuose".

BNS žiniomis, R. Taraila, kaip spaustuvės "Vilpa" generalinis direktorius, yra išėjęs atostogų, ir nežinoma, ar į tą darbą grįš.

BNS

tinus su Baudžiamojo kodekso straipsnių pakeitimais ir papildymais, įvedusiais naują kai kurių nusikaltimų kvalifikavimą.

Apskritai nusikalstamumo išaugimą daugiausiai lėmė vagysčių padažnėjimas. Bendroje nusikaltimų struktūroje jos užima didžiausią dalį (65,5%). Keturiomis iš penkių atvejų buvo vagiamas privatus turtas. Beveik kas ketvirta privataus turto vagystė buvo iš gyvenamųjų patalpų. Ypač padažnėjo vagysčių iš transporto priemonių - nuo 3,338 iki 6,060, arba 81,5%, jei lyginti su 1995 m. ELTA

DARBININKĄ laišakai pasiekia ir elektroniniu paštu (E-mail)!

Mūsų adresas: 103517.1071@compuserve.com

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest Pkwy St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojo miesto - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per: Pope Leo XIII Literary Fund, Inc. 9050 Troy Avenue Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI I VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENTELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✧ LĖKTUVAI
✧ LAIVAI (CRUISES)
✧ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✧ AUTOBUSAI
✧ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✧ VIEŠBUČIAI
✧ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Lietuvio žvilgsnis į Mariją

Lietuva, paskutinė Europoje priėmusi krikščionybę, ypatinga pagarba išplėtojo Marijai. Net keletas popiežių Lietuvą vadino Marijos žeme.

Tuo po Lietuvos krikšto Vytautas Didysis pastatė 26 bažnyčias, ir Marija buvo parinkta globėja net 14 tų bažnyčių. Nepriklausomoje Lietuvoje 21 nušimtis visų bažnyčių turėjo Marijos vardus.

Dievo Motinos kultas neapsiribojo vien šaltų bažnytinių pastatų pavidimu jos garbei. Tikėjimo tiesos apie Mariją buvo giliai ir sąmoningai išgyventos. Karšta lietuvių meilė ir atsidavimas Nekalčiausiai Mergelei prasiverždavo ir gausiomis išorinėmis pamaldumo išraiškomis. Kiekvieną sekmadienį daugelyje Lietuvos bažnyčių prieš pagrindines pamaldas būdavo giedamos valandos arba "gadžinkos" apie Nekaltai pradėtą Mariją. Pamaldoms pasibaigus būdavo giedamas septynių Marijos skausmų ir džiaugsmų vainikėlis arba "karunka".

Gegužės mėnesio žiedai buvo skiriami Nekalčiausiai Mergelei, puošiant jos altorius ar paveikslus gegužinėms pamaldoms. Tiek bažnyčiose bei koplyčiose, tiek tolimesnių vietovių seklyčiose gausūs lietuvių būriai rinkosi į taip pamiltas gegužines pamaldas. Nebuvo svetima tikinčiam lietuviui ir rožančiaus malda, kuriai buvo skiriamas ypaz spalio mėnuo.

Per gruodą ir sniegą skubėdavo lietuviai dar prieš aušrą į ankstyvas rorotų mišias, pašvęstas Marijos garbei. Klimato sąlygos, nuotoliai, susisiekimo priemonių nepatogumas nesudarydavo pamaldoms lietuviams kliūčių keliauti į gausias Marijos šventoves.

Lietuviai, amžių tėkmėje patyrę daugybę nelaimių okupacijų, plėšimų, baudžiavos, epidemijų atvejais, savo vargą religiniame liaudies mene gretino su Kristaus ir Marijos skausmais. Prie kryželių ir palaukų rūpintojėlis Kristus, skausme parimęs, žvelgdavo į lietuvių tautos kelią. Panašiose koplytelėse daug kur buvo vaizduojama ir Sopulingoji Dievo Motina, septyniais kalavijais perverta širdimi, su Išganytojo kūnu ant kelių.

Lietuva Marijai buvo paaukota net dviem atvejais. Pirmą kartą Lietuva Marijai paaukota kartu su Lenkija. Tai įvykdė Lvove karalius Jonas Kazimieras 1656 m. balandžio 1 d. Antrą kartą Lietuva buvo paaukota Marijai Romoje 1951 m. gegužės 13 d. Minint 25 metų sukaktį nuo Lietuvos Bažnytinės provincijos įsteigimo, laisvajame pasaulyje esą lietuviai vyskupai susirinkę Romon, dalyvaujant Romos lietuviams, iškilmingai paaukojo Lietuvą Nekalčiausiai Marijos Širdžiai. Tas pasiaukojimas vėliau buvo viešai pakartojamas ir atnaujinamas daugelyje lietuvių parapijų laisvame pasaulyje.

Istorijos eigoje Marija parodė, kad ji mato ir įvertina lietuvių jai skiriamą meilę ir atsidavimą. Gausiose Lietuvos šventovėse įvairiais stebuklais ji lengvino lietuvių vargus. Iš Aušros Vartų ji siuntė savo palaimą mūsų proseneliams. Religinį sutemų dienose, tikėjimui patekus į sunaikinimo pavojų, kai, anot tos giesmės, "žemaičių žemėj taip mažai, septyni tikrai kunigai", 1608 m. Šiluvoje apsiėmė Dievo Motina, patvirtindama savo motinišką meilę, globa.

Ir dabartiniais laikais Marijos pagalba lietuviams tiek Tėvynėje, tiek išvijoje ypač reikalinga. Tad ir ši gegužės mėnėsi, uoliai lankydami Marijos garbei skirtas pamaldas, būkime verti savo prosenelių sekejai.

Lietuviškų avelių piemuo

(Pirmajai lietuviškai knygai 450 metų)

Prof. Juozas Girdzijauskas

Pirmoji lietuviška knyga - tai pirmoji sėkla, iš kurios išaugo vėlesnė lietuvių raštija, o iš šios savo ruožtu - ir visa šiuolaikinė lietuvių literatūra.

Toji žymioji knyga - Martyno Mažvydo katekizmas - pasirodė Renesanso epochoje ir buvo reformacijos idėjų padarinys. Ji išleista Karaliaučiuje, Jono Veinreicho (Hans Weinreich) spaustuveje, 1547 metais, maždaug 200-300 egz. tiražu. Jos tėra išlikę du egzemplioriai, kurių vienas saugomas Lietuvoje - Vilniaus Universiteto bibliotekoje, o kitas - Lenkijoje, Torūnės Universiteto bibliotekoje.

Knygos autoriaus su- lotynintas vardas ir pavardė (Martinus Masvidius) įrašyta akrostichu eiliuotoje lietuviškoje knygos pratarmėje - nuo 3 iki 19 eilutės. Tą akrostichą atrado lenkų mokslininkas Jan'as Safariewicz'ius 1938 m., ir tik nuo to laiko tapo neabejotina Martyno Mažvydo autorystė.

Nors katekizmas išleistas Mažvydo Lietuvoje, bet jis dedikuotas Lietuvos Didžiajai Kunigaikštystei.

Martyno Mažvydo parašyta pirmoji lietuviška knyga yra tokios sudėties. Pirmiausia eina lotyniška eileginių distichu parašyta dedikacija "Lietuvos Didžiajai Kunigaikštystei" (Ad Magnum Ducatum Lituaniae). Toliau - lotyniška prakalba "Lietuvos bažnyčių ganytojams ir tarnams malonė ir ramybė" (Pastoribus et ministris ecclesiarum in Lituania gratiam et pacem). Tą prakalbą parašė arba Karaliaučiaus universiteto rektorius F. Stafilas, arba pats Mažvydas. Trečia pozicija yra lietuviška eiliuota prakalba "Knygelės pačios bylo lietuvininkumui ir žemaičių". Tai ilgas 112 eilučių eilėraščių. Po jo eina lietuviškas elementorinis "Pigūs ir trumpas mokslas skaityti ir rašyti". Penkta pozicija yra pats lietuviškas

katekizmas: "Katechismusa prasti žodžiai dėl prastų žmonių, o didžiaus dėl sūnelių ir šeimynos ūkinykų". Jį sudaro penkios

Pirmoji lietuviška knyga - 1547 m.

Mažvydo katekizmas.

dalys: Dešimt Dievo įsakymų, Tikiu į Dievą Tėvą, Tėve mūsų, Bažnyčios sakramentai (krikšto, altoriaus, nuodėmių atleidimo) ir urėdai (pareigos). Katekizmo pabaigoje pridėtas "Upaminojimas" (priminimas) ir kreipimasis "Skaitytojop". Visa knyga baigiama giesmynu - 11 giesmių su natomis.

Vieni knygos tekstai yra versti iš kitų kalbų (lenkų, lotynų, vokiečių), kiti originalūs. Knygoje Mažvydas panaudojo ir tai, ką buvo padarę jo pirmtakai. Čia gali būti išspausdinta giesmių, kurias buvo išvertę į lietuvių kalbą didieji lietuvių humanistai Stanislovas Rapolionis ir Abraomas Kulvietis, taip pat Jurgis Zablockis, Augustinas Jomantas. Lietuviškų rankraščių tekstų buvo jau daug anksčiau - iki Mažvydo. Jie faktiškai ir parengė dirvą pirmosios spausdintos lietuviškos knygos pasirodymui.

Mažvydo knyga pasižymi renesansinėmis humanistinėmis idėjomis. Joje keliama mintis, kad raštas turi būti prieinamas visiems žmonėms. Raštas turi padėti visai tautai įveikti kultūrinį atsilikimą, išjungti į apsi-

vietusių, kultūringųjų tautų bendriją.

Knygoje išryškėja senojo (pagoniškojo, senameldiškojo) lietuvių pasaulėvaizdžio bruožai: tikėjimas įvairiais dievais (Perkūnu, Laukosargu, Žemėpačiu), aitvarais, kaukais, taip pat medžių, upių, žaliųjų garbinimas, burtininkavimas.

Skyriuje apie urėdus (pareigas) suformuluoti doroviniai tautos gyvenimo principai: čia nurodoma, kaip turi elgtis vyskupai ir kunigai, ponai ir tarnai, vyrai ir moterys, tėvai ir vaikai, seni ir jauni, - abiejų lyčių visokio amžiaus ir visų luo- mų žmonės. Nurodomas tautai krikščioniškos dorovės kelias.

Taigi pirmoji lietuviška knyga yra labai įvairi ir turininga. Ji yra svarbus šaltinis Lietuvos kultūros istorijai (daugeliui jos aspektų pažinti). Knygoje buvo pirmą kartą sukurtas raidynas lietuvių kalbos fonemoms žymėti; ji davė pradžią lietuvių literatūrinės kalbos raidai; joje užfiksuotos senos lietuviškų žo-

džių formos, sakinių konstrukcijos, - todėl ji yra nuolatinis įvairių lingvistinių tyrinėjimų objektas. Verstiniai katekizmo tekstai išties reikšmingi vertimų istorijos specialistams. Eiliuota knygos pratarmė yra pirmas originalus eilėraščių, parašytas lietuvių kalba. Pratarmė turi aiškių retorinio stiliaus ypatybių ir kartu yra ryškiausias sintaksinės-intonacinės eilėdaros pavyzdys lietuvių poezijoje. Knygos giesmės kartu su pratarmė padėjo pagrindus lietuvių eilėdarai, visą šimtmetį (iki XVII a. vidurio, D. Kleino reformos) lėmė jos būdį ir raidos kryptį: iš sintaksinės - intonacinės ir silabinės - i silabotoniškos (Mažvydo Lietuvoje) ir izosilabinės (Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje). Giesmių notos vertingos Lietuvos muzikinės kultūros, muzikos istorijos tyrinėtojams. Knygos išvaizda, struktūra, poligrafija domina knygotyrininkus, spaudos istorikus. Tokiu būdu pirmoji lietuviška knyga - Martyno Mažvydo 1547 metų katekizmas - savo daugiopu reikšmingumu yra nesenstantis lietuvių tautos kultūros paminklas.

Tačiau ta knyga nėra vien muziejinė vertybė, vien kultūros paminklas. Ji buvo ir tebėra gyva ir veiksminga jėga lietuvių kultūrinėje samonoje bei savimonoje. Toliau ir norėčiau glaustai pakalbėti apie tai, kas laidavo Mažvydo knyga amžiną gyvenimą mūsų tautos kultūroje, kaip buvo realizuojami pagrindiniai jos priesakai, suformuluoti pirmosiomis prakalbos eilutėmis:

Broliai seserys, imkit mane ir skaitykit- Ir tatau skaitydami permankykit.

Taigi Martynas Mažvydas prieš 450 metų savo tautą - savo brolius ir seseris - pradėjo mokytį skaityti. Todėl visi - seni ir jauni, dideli ir maži, kurie mokėmės arba mokomės lietuviškai skaityti, buvome ir esame Mažvydo mokiniai.

Sunkiai sekėsi tas mokslas broliams lietuviams ir seserims lietuviams. Kad išmoktum skaityti, reikėjo turėti ką skaityti - reikėjo lietuviškų knygų. O kad turėtum tokių knygų, reikėjo išsiimokslinti - reikėjo išmokyti jas parašyti.

Ilgą laiką mokyčiausi lietuviai, kuriems rūpėjo lietuviška knyga, buvo kunigai: iš pradžių evangelikai liuteronai, paskui katalikai, paskui evangelikai reformatai. Jie ir rašė lietuviškas tikybines knygas. O kad žmonės išmokyti ar būtų išmokomi jas skaityti, jie ėmė rašyti lietuvių kalbos gramatikas ir žodynus. Tik daug vėliau, jau XIX amžiuje, lietuviškas knygas ėmė rašyti ir pasauliečiai.

Lietuviška knyga iš pradžių buvo retas daiktas. XVI amžiuje, t. y. Mažvydo amžiuje, išėjo tik 30 lietuviškų knygų. XVII amžiuje išėjo jau 54 lietuviškos knygos. XVIII amžiuje - apie 370. Taigi iki XVIII a. pabaigos (per pustrėčio šimto metų) buvo išleista 454 lietuviškos knygos. Vėliau jų vis gausėjo: XIX amžiaus pirmoje pusėje (laikotarpiu chronologinės ribos čia labai sąlygiškos: XIX a. pirmoji pusė - tai 1796-1861 m., antroji pusė - 1862-1904 m.; remiamasi V. Žuko duomenimis) išleista apie 900 lietuviškų knygų, o antroje pusėje - apie 3980! Taip nesulaikomai, nesunaikinamai dygo Mažvydo pasėta sėkla. Dėl to Maironis uždainavo:

Nebeužvenksi upės begimo... (nukelta į 5 psl.)

MEDEKŠA

Eugenijus Urbonas

14

Medekša žiūrėjo į aukštai padangę sklandantį paukštį, atrodo, vanagą ir galvojo apie savo kaimą. Kaip ten dabar jie visi - tėvas, Kengis, motina, Žinbudė, Alsysis, Luotė?... Aliona vis rečiau pasirodavo jo svajose, kaip gaivalingas gūsis įsiveržęs į jo vidų žygyje per Ašmeną. Dabar vėl vis dažniau mąstydavo apie Luotę... Sugrįš rudenį - kels vestuves: tėvai sutiko, kaime gal visi jau žinojo - Luotė jo mergina. Pagyvens metus pas tėvus, kitą pavasarį namą baigs statyti... O gal nereikis - ims ir paskirs kunigaikštis kur nors čia į tarnybą... Ar norėtų gyventi tokiame kaime kaip šis prie Sulos upės - Medekša pats nežinojo. Ir žemaitija nuo čia labai toli - antras mėnuo žygyje, joja ir joja, atrodo, be galo, be krašto ta Lietuvos Kunigaikštystė.

Vakare apsisotų nakvynės už paskutinių kaimo trobų. Šalia žemaičių išsikūrė lenkų kariai. Narimantas pranešė, kad rytoj po pusryčių rikiuotė, įvyks karo pratybos, mokymai. Pats kunigaikštis nori pažūrėti raitelių pasirengimą - nežinia kada čia stepėse sutiksi prieš burius. Dabar visa kariuomenė buvo labiau įsitempusi, visi daliniai ir priekį siūsdavo žvalgus - po 3-5 raitelius. Smolensko vietininkui, patikimam Vytauto draugui Jomantui, buvo pavesta žygiuoti avangarde - visi jo raiteliai jojo pusdienio atstumu priekyje.

Vakare apsisotų Girmį su trim žemaičių raiteliais pasituntė į žvalgybą. Medekša su Skirmantu buvo paskirti ruošti vakariene - užvirinti vyrams vandens, išvirti košę.

Šalia žemaičių apsisotus lenkų bajoro Ščiukovskio raitelių būrys jau dūmino laužą. Nesuprantama Medekšai buvo jų šnypščianti kalba, nors gudiškai kelionėje jau buvo pramokęs. Du vyrai - Marekas ir Mieško, - su kuriais jau buvo pažįstamas Medekša, ženklais kažką jam rodė. Pagaliau žemaičiai suprato - malkų galima rasti pagal Sulą aukštyn. Skirmantas su Kalteniu užsėdo ant žirgų ir nuėjo paupio keliu. Medekša į artimiausią kiemą atėjo vandens. Čia ji sutiko žvitrioni akim basakoję mergaitę.

- Vandens, - paprašė Medekša, žiūrėdamas į juodaplaukę. Tą žodį

mergina suprato, - nurodė į upės pusę. Medekša žiūrėjo į mergaitę ir nemokėjo paaiškinti - ne upės vandens, šulinio. Bet šulinio kieme nebuvo - tik baltai kalkėm dažyta molinė gryčia ir toliau pašiuręs pastatas gyvuliams. Medekša galvojo, kaip paaiškinti, ir tardamas žodį "vanđuo" rodė gilyn į žemę ar bėgantį iš žemės šaltinį. Pradžioje mergaitė žiūrėjo, išplėtusi rudas akis, nieko nesuprasdama, paskui lyg atsišukojo ir parodė į pakrantę, kažką greitai paaiškinusi. Medekša stovėjo kaip baslys ir tik šypstelėjo, kai mergaitė sutrikusi nutilo, pajutusi, kad tas Lietuvos raitelis nesuprato jos kalbos. Pamojo jam - einam, parodysiu. Už namo į Sulos pakrantę lėtosis takelis. Po medžiais tryško šaltinis, apdėtas akmenų vainiku, - iš jo buvo galima semti vandenį. Medekša žiūrėjo į mergaitę ir dėkingai šypsojosi. Vakaro saulės nušviesti spindėjo juodi plaukai, visai ruda atrodė saulėje nudegusi veido spalva, o ryškiai balti dantys žaismingai traukė akis, kai ji kalbėjo. Tarsi išaugtinė panešiotą šilko suknėlę vargiai sutalpino iš jos besiveržiančias jaunas krūtis ir talijos apvalumą. Jam pasirodė panaši į Žinbudę, tik mažesnė kiek ir basos kojos nuogom blaudom lyg tvirčiau įaugusios į stuomenį. Pajutusi vyrišką raitelio žvilgsnį, mergaitė sujudo eiti aukštyn, bet Medekša sulaukė, paėmęs už smulkųjų rankos pirštų.

- Palauk, lipsim kartu... Padėsi, vienam sunku, - juokais pridūrė, bet mergaitė nesuprato lietuviškai.

- Kaip tavo vardas?... Imia? (rus.)

- Iveta.

Nuo kalno žemyn leidosi lenkų bajoras Ščiukovskis su Mareku ir dar vienu lenkų raiteliu. Tiedu nešėsi medinius kibirus vandeniui semti.

Lenkų bajoras, eidamas artyn, paglostė kvietinį ūsą ir sušnėko:

- Oh, tutaj jest piękna panienka. [O, čia graži panelė. - lenk.]

Priešs sugriebė mergaitę per liemenį, pakėlė ir klykiančią ėmė nešti tolyn už medžių. Lenkų kariai kvatojo ir tarškindami kibirais leidosi žemyn prie šaltinio. Medekša stovėjo sutrikęs, su vandeniu rankoje, iš kitos tik išsprūdo mergaitės pirštai.

- Paleisk tu ją, sakau! - šūktelėjo lenkui Medekša.

- A ty nie mieszaj się cudzą sprawę! [O tu nesikišk į kito reikalus! - lenk.]

- Ei, tu šlėkta pasipūtęs, paleisk!

Medekša numetė vandenį ant žemės, išsitraukė kalaviją ir pasi-

vijęs spyrė Ščiukovskiui į nugarą. Tas nuvirto ant žemės, paleides

merginą.

- Biegi! [bėk! - lenk.] - sušuko mergaitei. Ji pašokusi bėgo į kalną, o lenkų bajoras Ščiukovskis išsitraukė kardą ir šoko ant Medekšos.

- Ty, chamlie, przeciw szlachca renką podjal! [Tu, laukini, prieš bajorą ranką pakėlei! - lenk.]

Išgirdę ginklų žvangesį, iš apačios atlekė lenkų vyrai, išskyrė susipešiusius.

- Ja uwiedomię o tym twojego wodza! [Aš tavo vadui pranešiu - lenk.] - šaukė Ščiukovskis.

Kai Marekas iš savo tvirtos glėbio paleido Medekšą, vis dar šūkaudamas piktus keiksmus, Ščiukovskis vyrų apsupty leidosi prie upės.

- Nieko nepadarysi, išsimaudys ir karštis praėis, - iš lėto lenkiškai prakošė Marekas ir, patapšnojęs per petį, paprašė, kad Medekša eitu prie savų. Suradęs tolyn nusiritusį kibirą, Medekša vėl prisisėmė vandens ir abu su Mareku kilo į kalną. Ivetos jau nebebuvo matyti.

Kai vyrai grįžo su malkomis, ugnis išsiplieskė, ir greitai užvirė vanduo. Kaltenis verdančio vandens nupylė vyrams atsigerti, o i puodą bėrė kruopas ir maiše košę. Medekša atsiplovė ploną griežinėli sūrios džiovintos mėsos ir kramtė, užsigerdamas karštu vandeniu. Virpuly vis dar neleido laisvai kvėpuoti. Nemalonus įvykis dirgino širdį.

...Viskas atsitiko taip staiga ir netikėtai. Ėjo, šnekėjosi su mergaite, o čia tarsi nelabasis pakišo tą lenką. Gerai dar, kad Marekas, su kuriuo kelyje iš Kijevo dažnai bendraudavo, pasipainiojo - neleido ginklų pavartoti. Jeigu ne jis, lenkai galėjo Medekšą negyvai užkapoti - ką vienas padarysi prieš kelis vyrus? O kad bajoras Ščiukovskis įžūlus ir pasipūtęs, Medekša su vyrais anksčiau ne kartą pasnekdavo. Žiūri į kitus išaukšto, grobia iš gyventojų, ką geresnio pamatęs, moteris kaip kumeles čiupinėja vyrų akivaizdoje... O čia mergaitę pasigavo, tiesiog iš jo rankų išplėšė, lyg koks viršininkas būtų. Ji dar visai vaikas, kas kad krūtys iš drabužio veržiasi - vyrai sako, čia mergaitės anksčiau bresta, negu Lietuvoje... Kiek jai metų? Gal penkiolika, gal šešiolika... Argi galima tokią mergaitę griebti ir nešti į krūmus vyriškam reikalui?... Nei pažinties, nei žodžio, griebė kaip koki bejausmį gyvuliuką...

- Kas ten atsitiko, sėdi kaip žemę pardavęs? - užkalbino Kaltenis.

- Su lenkais susikibau...

- Ką?... nutęsė Skirmantas.

(nukelta į 4 psl.)

■ Peru pajėgos balandžio 22 d. šturmo Japonijos rezidencijos pastatą Limoje, baigdamas 126 dienas trukusią įkaitų krizę. Atakos metu žuvo visi 14 "Tupac Amaru revoliucinio judėjimo" partizanų, du kareiviai ir vienas įkaitas. Likusieji įkaitai - 71 žmogus buvo išlaisvinti saugiai. 40 minučių trukusi operacija prasidėjo 3 val. 30 min. vietos laiku.

■ Baltarusija atspirė Lietuvos už dviejų savo karinių automobilių įvažiavimą į svetimą teritoriją ir pažadėjo panašių incidentų nekartoti. Per karines pratybas netoli Lietuvos sienos "netekusios orientacijos" Lietuvos teritoriją įvažiavo dvi vikšrinės transporto priemonės. Technika gražinta į karinį dalinį Baltarusijoje. Lietuvos pasieniečiai vikšrų pėdsakus aptiko balandžio 11 d. rytą maždaug už 3 km nuo artimiausio Raigardo kontrolės punkto. Pėdsakai buvo nutįsę apie 1,5 km į Lietuvą. Pasieniečiai nežino, kiek laiko pažeidėjai buvo Lietuvos pusėje. Lietuvos URM Baltarusijos notą gavo tą patį penktadienį, tačiau naktį. Lietuvos Nacionalinio saugumo komiteto nario Sauliaus Pečeliūno nuomone, šis incidentas gali būti neatsitiktinis, turint galvoje Lietuvos ketinimus stoti į NATO. 600 km Lietuvos ir Baltarusijos siena dar nėra nužymėta ir, specialistų vertinimu, nėra tinkamai kontroliuojama dėl lėšų, žmonių ir įrangos stokos.

■ Čėčėnija pradėjo kurti profesionalų armiją, kuri bus suformuota iš lauko dalinių kareivių, cituodama Čėčėnijos armijos šaltinius, balandžio 23 d. pranešė naujienų agentūra ITAR-TASS. Jau suformuotas pirmas batalionas ir jo kareiviai apmokomi netoli sostinės Grozno įsikūrusioje bazėje. Prezidentas Aslanas Maschadovas nurodė 15-ai lauko dalinių atsiųsti po 10 savo geriausių kareivių. Batalioną sudaro 17-45 metų amžiaus kareiviai.

JAV užsienio reikalų departamentui vadovaus Baltijos valstybių šalininkas

Stokholmas, balandžio 8 d. JAV užsienio reikalų departamento Europos skyriaus viršininko pavaduotoju paskirtas Ronaldas Asmusas, atvirai reiškiantis nuomonę, kad Švedijai, Suomijai ir trimis Baltijos šalims reikėtų prisijungti prie NATO, balandžio 8 d. rašo laikraštis "Svenska Dagbladet".

R. Asmusas bus atsakingas už NATO plėtimosi bei Šiaurės ir Baltijos šalių klausimus.

R. Asmusas bus atsakingas už NATO plėtimosi bei Šiaurės ir Baltijos šalių klausimus.

R. Asmuso paskyrimą į šias

pareigas galima būtų laikyti signalu, kad Bill Clintonas vyriausybę nepaliko Baltijos šalių likimo valiai, kai 1999 metais Lenkija taps NATO nare, rašo Švedijos dienraštis.

R. Asmusas kol kas susilauko nuo politinių komentarų, tačiau interviu, duotame laikraščiu prieš metus jis buvo atviresnis ir pasakė, kad Švedijai ir Suomijai reikėtų įstoti į NATO drauge su Baltijos šalimis.

"Mano tikslas būtų įjungti šias penkias šalis į NATO Šiaurės skyrių", sakė R. Asmusas.

Jam priklausys "sunkiausias

portfelis" su visa Europos saugumo architektūra, taip pat su Šiaurės ir Baltijos šalimis.

Prieš metus neliko nepastebėta R. Asmuso ir jo kolegų iš "Rand Corporation" studija "NATO plėtra ir Baltijos šalys". Joje atkreiptas dėmesys į tai, kad Baltijos šalys neturi tinkamos politinės paramos pirmajame etape įstoti į NATO. Taip pat buvo teigiama, kad Švedija ir Suomija suinteresuotos remti Baltijos šalis.

Pernai gruodį leidinyje "Foreign Affairs" R. Asmusas rekomendavo sukurti regioninį tinklą, kuris užtikrintų Baltijos šalims "strateginę trauką" laikotarpiu, kai jos dar nepriimtoms į NATO.

BNS

POPIEŽIŠKOSIOS ŠV. KAZIMIERO KOLEGIJOS/SEMINARIJOS ROMOJE METINIS KREIPIMASIS Į LIETUVIŲ VISUOMENĘ VAKARUOSE

(atkelta iš 1 psl.)

giamės šių metų pasiektais gražiais vaisiais. Prašome ir toliau mus remti savo malda, morale, dvasine ir medžiagine parama. Mes, iš savo pusės, kaip visuomet, meldžiamės už visus Kolegijos geradarius, gyvuosius ir mirusius.

Su pagarba ir dėkingumu,
Prel. Alg. Bartkus,
Rektorius

Čekius ir naujų geradarių rėmėjų vardus rašyti bei siųsti: Pontificio Collegio Lituanico, c/o Mons. Al Bartkus, V.

Sovietai nežmoniškai eksperimentavo su pirmąja kosmonaute V. Tereškova, teigia gydytojas

Pirmajai moteriai kosmonautei sovietų valdžia įsakė išeiti ir pastoti nuo kolegos kosmonauto, kad atliktų negailestingą eksperimentą.

Valentina Tereškova prieš savo valią buvo ištekiama už Andriano Nikolajevą ir susilaukė vaiko nuo jo. Sovietų mokslininkams, kurie puoselėjo kosminių kolonijų planus, rūpėjo ar dviejų kosmo-

nautų kūdikis nebus išsigimęs.

V. Tereškovos dukrytė Jelena gimė 1963-aisiais silpna ir ligota, bet suaugo ir tebegyvena, vengdama viešumos.

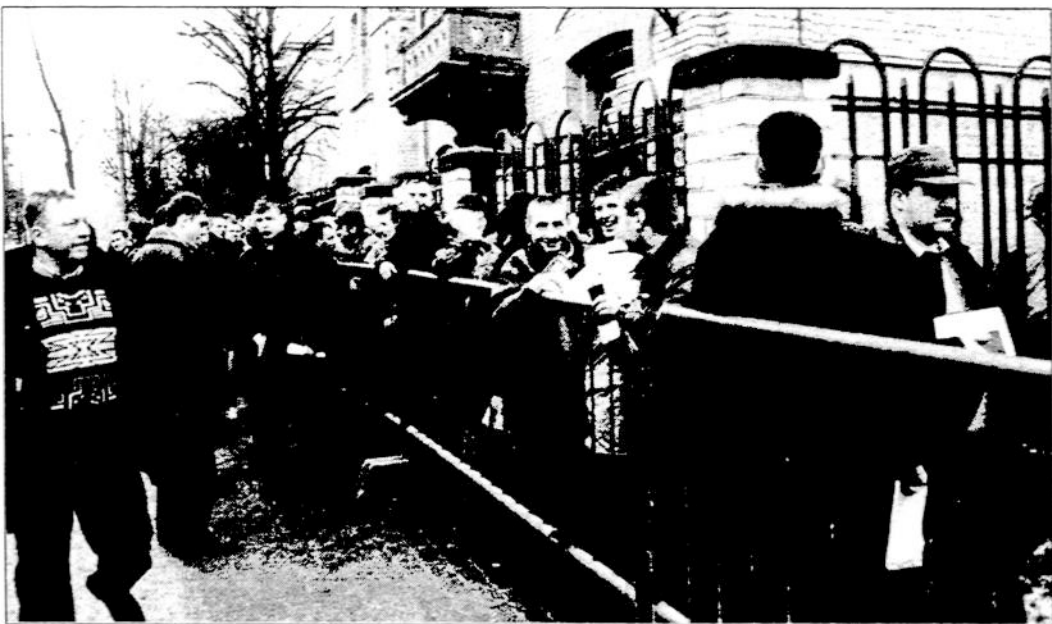
"Tai buvo nežmoniškas eksperimentas. Bet tais laikais niekas nepaisė asmens teisių", sako daktaras Vitalijus Volovičius, kuris buvo pirmųjų SSRS kosminių programų vyriausiasis gydytojas.

Pasak jo, V. Tereškova grįžo iš kosmoso labai išsekusi. "Kelis mėnesius ji negalėjo atsistoti ant kojų. Vėliau ji nuolat laužėsi kaulus, nes didžiąją dalį kalcio jos organizmas prarado kosmosse", sakė V. Volovičius.

WENN-BNS

Casalmoferrato, 20, 00182 Roma - Italia.

Amerikoje, jei norite nurašyti nuo mokesčių: St. Casimir's Guild, c/o Mrs. Ann Wargo, 125 S. Morris Str., St. Clair, PA 17970 - U.S.A.

Lietuvoje nemažėja žmonių, norinčių išvykti į Vokietiją įvairiais tikslais. Nuolatinės eilės prie Vokietijos ambasados Vilniuje - įprastinis reiškinys.

V. Kapočiaus nuotr.

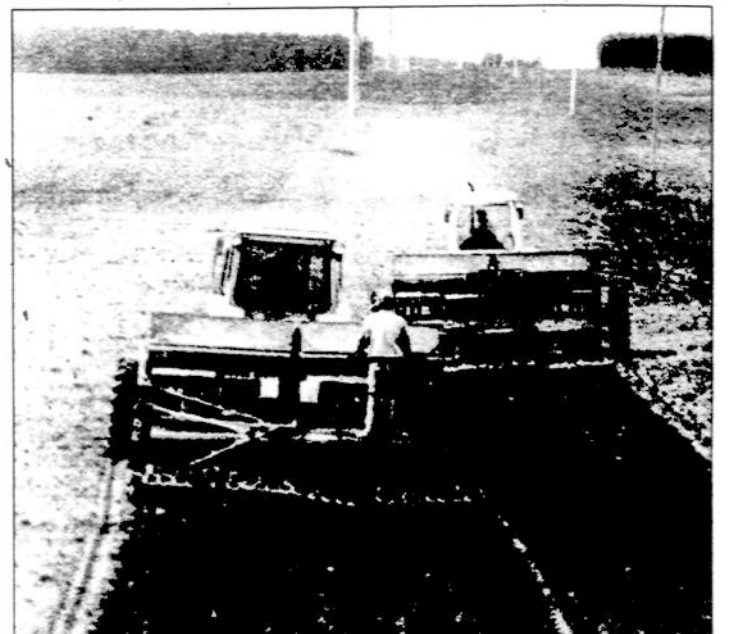
Dabartis neatsiejama nuo praeities

(atkelta iš 2 psl.)

pareigomis.

Atskiroje pastraipoje aprašomas faktas, turėjęs didelę įtaką Beriozovo gyvenime: "Lietuvos atgimimo metu pirmą kartą išrinktas LKP CK II sekretorium be SSKP žinios, atsisakius Maskvos statytinio. Demokratinuose

rinkimuose 1989 m. buvo išrinktas SSSR liaudies deputatu. Tarp Lietuvoje išrinktų SSSR deputatų surinko daugiausia rinkėjų balsų". Tiek žinių. 1949-ųjų kaip nebūta. Matyt, iki šiol vieniems rašomi baltieji, o kitiems juodieji metraščiu puslapiai.

Sėja Dzūkijoje.

V. Kapočiaus nuotr.

Rusija nesutrukdys Baltijos šalių priėmimui į NATO, tikina JAV viceprezidentas

Rusija neturės veto teisės NATO plėtimo procese ir negalės sutrukdėti Baltijos šalių priėmimui į aljansą, užtikrino JAV viceprezidentas Al Gore per susitikimą su Lietuvos Seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu balandžio 8 d. Washingtone.

Pasak Seimo pirmininko spaudos atstovės, Al Gore pareiškė, jog Amerika pasiruošusi apsaugoti Lietuvą nuo patekimo į "pilkąją", t. y. neaiškios įtakos zoną, ir pasiūlys tam tikrus saugumo sustiprinimo mechanizmus.

Tarp jų viceprezidentas minėjo išplėtotą Taikos partnerystę, dalyvavimą Atlanto Partnerystės Taryboje, Baltijos veiksmų planą, ruošiamą JAV ir Baltijos valstybių dvišalių santykių chartijas.

Al Gore pabrėžė, kad visa tai nebus alternatyva narystei NATO, bet kelias į aljansą. Pasak jo, Lietuva ir JAV siekia to paties tikslo - užtikrinti Lietuvos integraciją į Vakarų struktūras.

V. Landsbergis pageidavo, kad JAV padarytų aiškesnį pareiškimą ar patvirtinimą apie savo paramą kelyje į NATO.

Kalbėdamas apie pirmąją plėtros bangą, V. Landsbergis atkreipė Al Gore dėmesį, kad Lenkija ir Lietuva atitinka tuos pačius kandidatams taikomus kriterijus: nėra sienų ir teritorinių problemų su kaimynais, išspresiti tautinių mažumų klausimai, yra tvirta valiuta ir stiprėjanti makroekonomika. Rusijos militarizuotos Kaliningrado srities problema Lietuvai ir Lenkijai taip pat bendra.

JAV viceprezidentas užtikrino, kad pirmosios naujos narės nebus paskutinės ir kad Aljanso durys neužsitrenks po pirmojo plėtimo etapo.

Al Gore patikino, kad JAV pasiryžusios padėti Lietuvai tapti pirmą kartą istorijoje susivienijusios Europos dalimi. Pasak jo, Lietuvos uždavinys yra išspresiti Europos Sąjungos kelia-

(nukelta į 5 psl.)

MEDEKŠA

(atkelta iš 3 psl.)

- Argi? Su Mareku toks draugas buvai pasidaręs, - netikėjo Kaltenis. - Tėvas sakydavo - vaikelį, nepasitikek lenku. Vieną sako, kitą galvoja.

- Marekas čia niekuo dėtas. Dar išskyrė - būtų gal jie mane užkapoje.

- Sakyk, kaip ten buvo, - neatlyžo Skirmantas.

- Kyla su vandeniu krantu aukšty. Mergaitė čia gyvena, šaltini parodė. Einam kartu, o Ščiukovskis, kažką lenkiškai šnypšdamas, griebė ją ir nešasi į krūmus. Tai aš... - Medekša nutilo. Dabar jam pačiam pasirodė, gal nereikėjo šokti ant Ščiukovskio. Toliau pasakoti nenorėjo.

Vyrai kaip vyrai - ėmė žvengti, kad riebų karnį lenkai iš Medekšos pagriebė.

- Kaip sau nori, o mergaitė graži. Mačiau aš ją kieme - traukia aki, - šaipėsi Skirmantas. - Lenkai irgi turi uosle. Jauna dar, bet gal jau vyro ragavus. O jei ne, ko taip kremtiesi, ne tu - tai kitas. Graži merga be vyro ilgai neišbus. Čia jas saulė kepina, greičiau išsirsta.

- Baik niekus tauzijas! - sutramdė Kaltenis Skirmantą. - Kad tik liežuviu kunigaikščiui lenkai neikištų. Griežtai įsakyta, kad žygyje tarpusavio kivičių nebūtų. Atsimenat, prie Psiolos du peštukus ant šakos pakabino.

Skirmantas vis negalėjo nurimti:

- Toks rimtas buvai visa kelia. Kijeve ir ten išsilaikei, kai mes pas gražuoles traukėm. O čia pakalbinai mergą - ir užkliuvai, su lenku susipešei...

Medekša nenorėjo daugiau klausytis Skirmanto liežuviu - pakilo ir nuėjęs atsisėdo atokiau nuo laužo, ant sukratų į krūvą balnų. Jau buvo pavakarys, ir toliau nuo ugnies zvimbė uodai. Vyrai garsiai tarškėjo prie laužo, Medekša nutolo mintimis nuo jų tarškesio, žiūrėdamas į kylančias aukštyn žiežirbas ir vėjo nešamus plėnius. Laužas, vyrų šnekos - beveik kaip naktigonė Bebirvos lankose. Tik sudėti skydai, šalmi ir suremti krūvon kalavijai rodė karo žygi.

... Namie gal jau ir rugius kerta, parėjo dabar visi iš laukų, žinbudė šukalioja po kiemą, motina liuobiasi, Alsysis joja į Bebirvą

arklių girdyti. Tėvas, į kubilą vandens prisipylęs, gal kieme prausiasi - sunkus darbas kirsti rugius. Visą dieną marškiniai prakaitė įmirkę. O Luotė... Gal ir ji, grįžusi iš lauko, kieme prausiasi, įstojusi į medinį kubilą. Kartą Medekša netyčia ją užėjo taip - pusnuogę, iki dvišakumo nuogom šlaunim, nusimovusią sijoną... Graži ji nuoga. Suklykė, pamačiusi Medekšą, ir šoko užsidengti savo nuoguma. Tada dar jie vos buvo pradėję draugauti, dar Medekša nuogos moters nebuvo matęs. Keista, bet po to atsitikimo jie pasidarė artimesni, atviresni vienas kitam... O jeigu ten, Plaušiniuose, kryžiuočiai, panašiai kaip lenkas Iveta, norėtų nusinešti Luotę? Medekša krūptelėjo ir įniršis vėl pakilo - ne, jis teisus, tegu skundžiasi, tegu daro ką nori...

Vyrų juokas nutilo. Medekša sukluso.

- Medekša! Žiūrėk! - pašaukė Kaltenis. Medekša atsisukęs pamatė ateinančią Ivetą. Ėjo ji į laužo pusę moliniu ašochiu nešina. Ta pačia išaugine sukele, tik į didelę kasą susipynusi savo žvilgančius juodus plaukus.

- Eik, pasitik, stuobry tu neraliuotas, - pusbalsiu sududeno Skirmantas.

Medekša pakilo pasitikti - nejauku jai eiti vienai prie sėdinčių žemaičių karių.

- Iveta, blogadariu.[Iveta, ačiū. - rus.]

- Mama skazala, niesi moloko.[Mama pasakė, nunešk pieno. - rus.]

Ant upės kranto Iveta atsisėdo rankom apglėbusi kelius. Galva prigludo prie jų ir žiūrėjo už upės, į besileidžiančią saulę, skęstančią toli vakaruose į pilkšvą, padūmavusį horizontą. Raudonas saulės diskas kybojo virš žemės juostos šiltas ir ramus, nespigino į akis. Medekša atsisėdo šalia ant šiltos sausos žolės. Saulės įkaitintą orą gaivino nuo upės kylanti vėsa. Vandens paviršiumi rausvas atspindys driekėsi tolyn į saulės pusę, į Lietuvą. Medekša nematė Ivetos akių - ji, pasisukusi nuo jo, žiūrėjo į saulėlydį, tik spindėjo juodi plaukai ir laisvai supinta kasa, krintanti nuo peties ant nudegusios rankos. Medekša žiūrėjo į jauną mergaitę, į jos prie kelių prispaustas stangrias krūtis, lipančias aukštyn iš siauros sukelelės, aptemptą liemenį, nuogas blauzdas, pariestas prie pusnuogių šlaunų, ir mąstė - kodėl jis negali paprastai laisvai kaip Skirmantas apkabinti, glamonėti?.. Kodėl ji atėjo šivakar pas jį? Dėkingumas ar noras

pabūti su vyriškiu, ta trauka, kuri visur-mergaites traukia prie raitelių, ar dar kas, jam nežinoma...

Ilgai jie taip sėdėjo tylėdami. Saulė pamažu slėpėsi toli už pūkinių debesų.

Iveta pradėjo lėtai, kad jis suprastų - žygyje Medekša jau buvo kiek pramokęs gudiškai.

- Spasibo tiebie. Kak tvojo imia? [Ačiū tau. Koks tavo vardas?]

- Medekša.

- Spasibo, Medekša. Ja budu tiebia pomnit navsiegdą. [Ačiū, Medekša. Aš tave atsiminsiu amžinai. - rus.]

- Nereikia prisiekti. Prabėgs metai - ir užmirši.

- Niet, Medekša. Ty takoj bolšoj i dobroj. Počemu ty menia ne trogaieš? [Ne, Medekša. Tu toks didelis ir geras. Kodėl tu manęs nelietai? - rus.]

- Aš ne dėl to su tavim atėjau.

- Ja choču, obnimi mienia. Ja tiebia nie bojus. [Aš noriu, apkabink mane. Tavęs aš nebijau. - rus.]

Anksti rytą Narimantas priėjo prie Medekšos:

- Ką ten su tuo lenku košės privirei?

Medekša tylėjo.

- Kunigaikštis liepė tave į jo palapinę pakviesti. Tu geriau man viską papasakok, kaip buvo.

Medekša painiodamasis pasakojo atsitikimą su bajoru Ščiukovskiu:

- Nežinau, kaip kunigaikštis į tai pažiūrės. Ar verta buvo šokti dėl kažkokios mergelės. Bandysiu aš jį perkalbėti. Kažko labai supykęs buvo, kai iš jo palapinės išėjo lenkų vadas Spytkas, - pažadėjo Narimantas.

Iki rikiuotės Medekša buvo kaip nesavas. Mintyse vis dėliojo žodžius, kokiais kreipsis į Didįjį kunigaikštį. Kuo toliau, ir jam pačiam darėsi aišku - ginklo nereikėjo ištraukti, kas kad lenkas, vienoj Lietuvos kariuomenėj į totorių žemę traukiam. Gal kitaip mergaitė buvo galima apginti... Bet šitaip, kaip tas lenkas padarė - irgi nežmoniška. Kur matyta - pagavai mergaitę ir nešis į krūmus. O jei sakysi, jis tik pajaukauti, paerzinti sumanęs? - visokios mintys pynėsi Medekšos galvoje.

Po pusryčių sugaudė ragas, pasigirdo būgno garsai rikiuotei.

(Bus daugiau)

Lietuviškų avelių piemu

(atkelta iš 3 psl.)

Nors lietuviškų knygų daugėja, bet buvo sunku iki jų ir prieiti. Iš pradžių jos buvo tik labai reti menki daigeliai tarp daugybės kitakalbų knygų, parašytų lotynų, lenkų, vokiečių ar kitomis kalbomis. Apsišvietę žmonės šnekėjosi ir rašė kaip tik nori, bet tik ne lietuviškai. Aukštesnėse mokyklose ir daugumoje pradinio mokyklų mokytojai kokią tik nori kalbą, bet tik ne lietuvių. Bažnyčiose daugiausia girdėsi vokiečių kalbą (Mažojoje Lietuvoje) arba lotynų ir lenkų kalbas (Didžiojoje Lietuvoje) ir tik retkarčiais išgirsi meldžiantis lietuviškai. Dvaruose Mažojoje Lietuvoje visi erzeliuota vokiečiai, Didžiojoje Lietuvoje - lenkiškai, bet nedrįsk čia prabilti lietuviškai.

Iš kur tada imsis noras mokytis lietuviškai skaityti? Jei nori išeiti į platesnį pasaulį, mokykis kitų kalbų, nes su lietuvių kalba niekur nenueisi. Jei taip, tai kama išvis reikalinga lietuvių kalba? Kam reikalingos lietuviškos knygos? Reikia lietuvių "sukultūrinti" pavertus juos vokiečiais, lenkais arba rusais. Lietuvių kalbą reikia užmiršti, nes ji stabdo lietuvių "kultūrėjimą". Lietuvių kalbą ir lietuvišką knygą reikia uždrausti!

Ir buvo uždrausta. Nežiūrint to, lietuviai atkakliai mokėsi skaityti lietuviškas knygas. Mokėsi namie iš pramokusių namiškių, giminių, pažįstamų. Mokėsi pasisamde privatių mokytojų. Mokėsi mokyklėse, kurių nepersėkiojo ar nesusekė valdžia. Mokėsi prie mamos ratelio - "vargu mokyklose".

Gabesnieji skverbėsi į aukštesniausias mokyklas, į gimnazijas ar net universitetus. Didelė jų išsimokslinusiųjų dalis pamiršdavo savo ištakas ir savo

gimtąją kalbą. Tačiau dalis savo išsimokslinimą suprasdavo kaip skolą savo giminei, savo tautai, kurią jie stengdavosi gražinti rašydami lietuviškas knygas.

Gausėjant lietuviškų knygų, gausėjo ir mokančių jas skaityti. Istorikai sako, kad lietuvių tauta (ne atskiri žmonės, o tauta) skaitė tikrai tikrai prieš 100 metų - XIX amžiaus pabaigoje, kada kaip tik lietuviškas raštas buvo draudžiamas ir už jį buvo baudžiama. O išmokusi skaityti tauta jau buvo nepalaužiama! Tą kalbos ir tautos gyvybingumo idėją gražiai išreiškė poetas Henrikas Radauskas eilėraštyje "Žodis":

*Jie kirviu sukapojo žodį,
Užrakino vario raktu,
O jis mūro akmenį skrodė
Nemirtingo žingsnio taktu.*

*Prieš jį puolė java ant kelių
Ir nutilo paukščiai, kada
Jis aidėjo akly trobelių
Sidabrinės dainos gaida.*

*Jį už ančio nešėsi vaikas
Vakarų aušros ramuma,
Jį augino didelis laikas
Šaknimis po gruodžio žeme.*

*Saulė pramušė plutą švino,
Sultys ėmė užt kaip kadais,
Šakomis padangę užtvino
Ir užpylė žemę žiedais.*

Tai štai kaip subrendo ir į ką išaugo Mažvydo pasėta sėkla - lietuviškos žodis: *Šakomis padangę užtvino / Ir užpylė žemę žiedais...*

Mažvydas pradėjo mokytis ne tik skaityti lietuviškas knygas, bet ir jas suprasti: imkit, skaitykit ir skaitydami permankyti. O permankyti, suprasti, kas parašyta, ne taip jau paprasta. Atrodo, perskaitei, viską supratai ir kitiems papasakojai. O kitas, ta

patį perskaitei, sako: žinai, tu ne taip supratai, ten visai kitaip parašyta. Kitas vėl sako: parašyta ne taip, kaip turėtų būti parašyta. Taip prasideda polemikos, diskusijos, taip pajuda priekinis žmogaus mintis.

Ir štai, vos pasirodžius pirmosioms lietuviškoms knygoms, jau imta dėl jų diskutuoti. Įvairūs nuomonių skirtumai, telkęsi pusantrą šimto metų, XVIII amžiaus pradžioje išsiliesio į plačią kalbinę polemiką, kurioje buvo svarstoma, koks turėtų būti kalbinis lietuviškų raštų pagrindas. Antroje XVIII amžiaus pusėje išplieskė jau literatūrinė polemika dėl to, kokie turėtų būti lietuviški giesmynai, kaip turėtų būti verčiamos ir kuriamos lietuviškos giesmės.

Juo daugiau radosi lietuviškų knygų - juo daugiau kils diskusijų ir polemikų. Nuo XIX amžiaus pabaigos, kada pradėjo nenutrūkstamai funkcionuoti lietuviška periodinė spauda, be polemikų ir diskusijų jau buvo neišsivaizduojamas ir neįmanomas lietuvių kultūrinis gyvenimas. Taip gimė ir šiuolaikinė hermeneutika, užduodanti mįslę: *Baltos lankos, juodos avys - kas išmano, tas jas gano.* To išmanymo, tų polemikų ir diskusijų pirma pradį impulsas irgi buvo Mažvydo raginimas - permankyti, ką skaitai.

Taigi be Mažvydo nebūtume mokėję lietuviškai skaityti, ir to, ką skaitome, suprasti. Be Mažvydo nebūtų buvę mūsų. Mažvydas - pirmasis lietuviškų avelių piemu, įpareigojęs mus tas avelės gausinti ir stropiai ganyti. Tai ir yra Martyno Mažvydo nuveikto darbo, ypač jo parengtos pirmosios lietuviškos knygos, gyvoji prasmė.

(Kalba, pasakyta Druskininkų bibliotekoje 1997 m. kovo 27 d., minint Pirmosios lietuviškos knygos išleidimo 450-ąsias metines)

Nepriklausomybės šventė - Daytona Beach, 1997 m. kovo 9 d.

Algirdas Šilbajoris

Kaip iš šių laikų istorijos žinome, Lietuvos nepriklausomybė buvo atstatyta dukart: 1918 ir 1990 metais. Pirmojo nepriklausomybės atgavimo istorinė raida nėra labai aiški, nes senojų praeity kraštas buvo puolamas iš visų pusių: švedų, totorių, kryžiuočių, kalavijuočių, rusų, vokiečių ir lenkų. Lietuva buvo ir karalystė, ir kunigaikštystė ir jos dalys būdavo okupuotos tai vienu, tai kitu kaimynų. Galop ji buvo sujungta su Lenkija, paskui padalinta ir ilgą laiką rusų caristinės imperijos okupuota. Todėl tikrai nėra aišku, kada Lietuvos nepriklausomybė prasidėjo ir kiek kartų bei kada ji buvo prarasta. Lieka tačiau faktas, kad 1918-me tu vasario 16-tą ji buvo paskelbta nepriklausoma.

Antisnis nepriklausomybės atstatymas buvo aiškesnis. Po 22 metų laisvės, 1940 metais tarptautinio smurto pasekoje Lietuvą okupavo sovietų Rusijos armija (nukelta į 7 psl.)

ladžiuvienė, 3012 West Marquette Rd., Chicago, IL 60629. Tel. 773-863-8861. Papildomas kontaktas: Žilvinas Usonis, tel. 708-222-8086.

Visi lietuviai žaidėjai kviečiami dalyvauti. Dalyvių skaičius neapribotas. Smulkesnės informacijos gauna ŠALFASS-gos klubai. Nepriklausomi žaidėjai prašomi kreiptis į B. Saladžiuvienę ar Ž. Usonį.

ŠALFASS stalo teniso komitetas
ŠALFASS centro valdyba

Lietuvos prezidentas A. Brazauskas įteikia Gedimino ordina Tarptautinio Olimpino komiteto prezidentui Juan Antonio Samaranch. V. Kapočiaus nuotr.

Lietuva ir Europos Sąjunga

Vilniuje apsilankęs Europos Sąjungos (ES) Komisijos narys Hans van den Broek teigiamai įvertino naujosios Lietuvos Vyriausybės ekonomikos reformas. "Lietuva padarė nemažą pažangą, tačiau dar reikia pasistengti derinant ekonomiką prie Europos Sąjungos reikalavimų", - po susitikimo su Lietuvos Prezidentu Algirdu Brazausku pasakė pareigūnas.

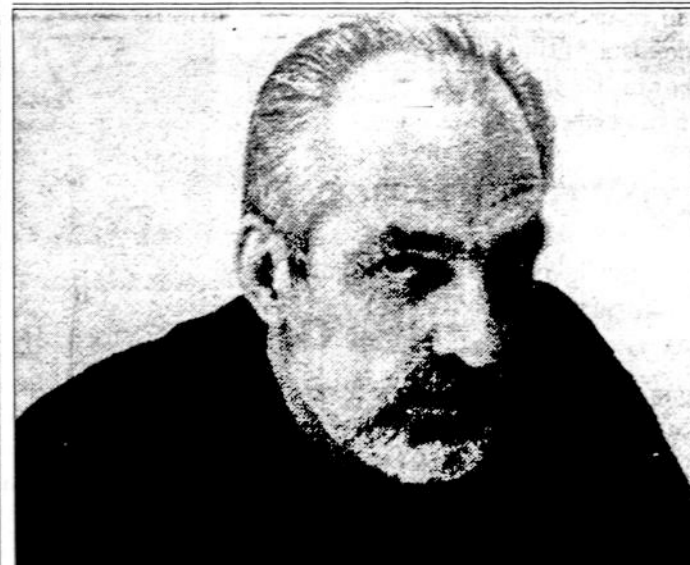
Jo nuomone, Lietuvoje, kaip ir kitose asocijuotose Europos Sąjungos šalyse, taip pat dar reikia stiprinti administracijos ir teisės struktūras. "Labai svarbu, kad rytinės Europos Sąjungos sienos dalimi tapsianti Lietuva

išlaikytų gerus santykius su kaimyninėmis šalimis", - kalbėjo H. van den Broek, koordinuojantis ES ryšius su Vidurio ir Rytų Europos šalimis.

Susitikime su užsienio reikalų ministru Algirdu Saudargu Europos Komisijos nariui buvo įteikti aplankai ir kompiuterio diskai su naujausia informacija apie Lietuvą.

Atsižvelgdama į šią informaciją, Europos Komisija įvertins, kaip Lietuva yra pasirengusi tapti pilnateise ES nare. Vertinimai bus paskelbti tuoj po birželio mėnesį Amsterdame numatyto ES valstybių vadovų susitikimo.

ELTA

Vienas talentingiausių ir produktyviausių lietuvių išeivijos architektų Amerikoje Algimantas Bublys.

Lietuvos kariuomenėje - automobiliai iš viso pasaulio

Lietuvos kariuomenė turi 1173 automobilius. Kuriant ginkluotąsias Lietuvos pajėgas, daugelis šių transporto priemonių buvo išgauta gaivališkai ir neplanuotai. Todėl šiuo metu kariuomenėje naudojamos net 97 skirtingos transporto priemonės. Įvairių dalinių kariai važinėja ir 1957 metų "Jeep 38A", ir 1963 metų "Dodge", ir visiškai naujais "Land Rover Defender" visureigiais. Nežiūrint į tai, Lietuvos kariuomenės automobilių parko pagrindą sudaro sunkvežimiai, kurie lengvai ir pigiai buvo įsigyti iš išvedamos sovietų kariuomenės. Nemažą Lietuvos kariuomenės turimų automobilių dalį sudaro įvairių šalių dovotos skirtingų modelių ir senumo mašinos. Daugiausia automobilių kariškiai yra gavę iš Danijos, JAV, Švedijos, Čekijos ir Lenkijos. Iš JAV buvo gauta 160 naujų visureigių "Jeep" ir "Chevrolet M1009" bei nedidelių sunkvežimių "Chevrolet M1008". Darnai padovanojo "Jeep" ir "Dodge", visureigių šarvuotų TGBK, sunkvežimių "Magirus". Dauguma šių sunkvežimių yra seni,

bet nuvažiavę tik po 300-400 km. Tai beveik neguodžia, nes nenaudojami automobiliai kariais būna susidėvėję labiau nei naudojami. Pastaruoju metu danai padovanojo ir kur kas naujesnės technikos, pvz., 1987 metų "Mercedes-Benz 1213" sunkvežimius bei "Volkswagen" mikroautobusus. Lenkai Lietuvos kariuomenei padovanojo 18 naujų sunkvežimių "Star 266" bei 10 naujų šarvuotų BRDM. Iš čekų gauta daug specialios aviacijos įrangos, skirtos lėktuvų pakilimo takams apšviesti ir kitokiai jų priežiūrai. Siekama prisiderinti prie NATO reikalavimų, Lietuvos kariuomenė įsigijo 97 naujus visureigius "Land Rover Defender", taip pat numatoma įsigyti naujų sunkvežimių, kurie atitiktų NATO techninius reikalavimus. Kita vertus, pirmą kartą gavę visiškai nematytus amerikietiškus "Chevrolet" visureigius, Lietuvos kariai ilgai vargo, kol suprato, kaip reikia užvesti variklį, o užvedus, kaip įjungti priekinius varomuosius ratus.

LR

Iš VISUR

- **Audrijus Juozas Bačkis**, Lietuvos Vyskupų konferencijos pirmininkas, Vilniaus arkivyskupas metropolita, popiežius Jonas Paulius II paskyrė Vyskupų sinodo antrosios nepaprastosios asamblėjos Europos klausimais priešinodinės tarybos nariu.

- **Antanui Vaičiui**, Telšių vyskui, vasario 21 d. buvo suteiktas Klaipėdos universiteto garbės daktaro vardas.

- **Kun. dr. Antanas Jurgeleit**, OP, birželio 9 d. švęs amžiaus 80 metų sukaktį.

- **Prel. Jonas Kučingis**, ilgametis šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas, Los Angeles, CA, birželio 6 d. švęs kunigystės 60 metų jubiliejų.

- **Pulkininkas Jonas Kronkaitis**, Amerikos lietuvis, iki š. m. kovo mėn. turėjęs aukštą administracinę pareigą JAV raketų pramonėje, 27 metus tarnavęs įvairiuose JAV armijos daliniuose, dabar yra Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos viceministras. Premjero potvarkiu jis paskirtas neetatiniu valstybės konsultantu valstybės saugumo klausimais.

- **Žurnalo "Laiškai lietuviams"** metinė šventė Chicagos Jaunimo Centre įvyko balandžio 27 d.

- **Dail. Giedrės Žumbakienės ir dail. Alfonso Žvyliaus parodų** atidarymas įvyks Lietuvių Dailės muziejuje, Lemont, IL, gegužės 17 d.

- **Chicagoje, Marquette Parke**, prie California ir 67 gatvės, kaip praneša vietinis laikraštis "Southwest News-Herald" (balandžio 3 d.), numatyta atnaujinti Dariaus ir Girėno paminklą. Parko vadovybė tikisi darbus netrukus pradėti. Kad paminklas būtų restauruojamas, daug pastangų padėjo Marquette Parko Lietuvių namų savininkų draugijos vicepirmininkas Joe Kulyš.

- **Jonas Vytautas Dunčia**, chemijos mokslų daktaras, dirbęs DuPont įmoneje, balandžio 13-17 dienomis San Francisco, CA, įvykusiame amerikiečių chemikų draugijos suvažiavime pagerbtas 1997 metų premija už grupinį išradimą naujo vaisto "Cozaar", nuo aukšto kraujo spaudimo.

- **Dr. Venceslovas Tumas**, specialistas chirurgas, sulaukęs 87 metų amžiaus, kovo 27 d. mirė St. Petersburg Beach, FL. Anksčiau daugelį metų gyveno ir vertėsi gydytojo praktika Chicagoje.

- **Pulk. Algimantas Garsys**, St. Petersburg, FL, LB apylinkės pirmininkas, kovo 5 d. išvyko į Lietuvą metams. Kartu išvyko į JAV kariuomenės pulkininkai Kronkaitis ir Kilikauskas. Pulk. A. Garsys prie Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos dirbs generaliniu inspektorium.

- **Atėtininkų šeimos šventė** Clevelande bus švenčiama gegužės 26 d. Dievo Motinos parapijoje.

- **Detroit, MI**, balandžio 6 d. Dievo Apvaizdos lietuvių parapijoje įvyko pirmasis kultūrinis šio pavasario renginys. Meninėje programoje dalyvavo solistė Virginija Muliolienė iš Clevelando ir humoristas Vitalis Žukauskas iš New Yorko.

Prieš 100 metų mirė kun. Jonas Radavičius

1996 m. gegužės 7 d. Baltimorėje, Šv. Juozapo ligoninėje, mirė Šv. Stanislovo lenkų parapijos klebonas kun. Jonas Radavičius (Rodołowicz), apie 68 metų amžiaus. Jis buvo gimęs Lietuvoje. Dar būdamas jaunu kunigu, jis prisidėjo prie 1863 metų sukilimo. Kun. Radavičius buvo sukilėlių kapelionu, turėjo kapitonų laipsnį. Sukilėliams pasiduodant, kun. Radavičius pabėgo į Muncheną. Ten jis tęsė teologijos studijas, kurias baigė Innsbruko universitete. Po to trumpam laikui buvo sustojęs Romoje, o 1865 m. atvyko į Jungtines Valstijas. Pradžioje jis buvo paskirtas mokytoju Šv. Pranciškaus seminarijoje, Milwauke.

Ten jis suorganizavo lenkų parapiją ir kurį laiką buvo jos klebonu. Turbūt kun. Končiaus kviečiamas kun. Radavičius atvyko į Baltimorę ir buvo paskirtas

į Šv. Stanislovo parapiją, o kun. Končiaus mirus, tapo jos klebonu. Abu jie aptarnaudavo ir lietuvių dvasinius reikalus, neragino dėtis prie lenkų parapijos, o patarė ir padėjo įsteigti lietuviškąją. Kun. Radavičius buvo vienas iš Lietuvių mokslo draugystės rėmėjų. Kun. Radavičiaus laidotuvių iškilmingas mišias aukojo kun. dr. Misickis iš Mt. Carmel, PA. Pamokslus pasakė kun. M. Barbašas, iš Šv. Rožančiaus parapijos, lenkiškai, o kun. S. Pautienius, iš Pensilvanijos, lietuviškai. Kun. Pautienius yra buvęs kareiviu to pat sukilimo kaip ir kun. Radavičius bei kun. J. Michnowskis iš Wilmington, Del., suteikęs jam paskutinįjį patepimą. (Panaudota "Collections in the Life Times of Cardinal Gibbons".)

C. Surdokas

1997 m. Š. A. lietuvių stalo teniso pirmenybės

1997 m. Š. Amerikos lietuvių stalo teniso pirmenybės įvyks š. m. gegužės 17-18 d. Jaunimo Centre, 5620 South Claremont Ave., Chicago, IL. Varžybas rengia Chicago lietuvių sporto klubas "Krantas", ŠALFASS-gos stalo

teniso komiteto pavedimu. Programa: a) vyrų (neriboto amžiaus) vienetas, b) moterų (neriboto amžiaus) vienetas, c) senjorų (50 m. ir vyresnių varžybų dieną) vienetas, d) vyrų dvejetas, e) mišrus dvejetas ir f) komandinės varžybos. Komanda sudaro 2 vyrai ir 1 moteris.

Varžybų pradžia 10:00 val. ryto. Dalyvių atvykimas ir registracija - nuo 9:00 val. ryto.

Atsiradus pakankamai žaidėjų, programa galės būti praplėsta, įvedant ir jaunių bei mergaičių (18 m. ir jaunesnių) klases.

Dalyvių registracija atliekama iki š. m. gegužės 10 d. imtinai, pas varžybų vadovę Bronę Sadarbus".

Rusija nesutrukdys Baltijos šalių priėmimui į NATO, tikina JAV

(atkelta iš 4 psl.)

mūsų uždavinius, ir JAV į šį procesą žiūri optimistiškai. V. Landsbergis sakė, kad kelias į ES ilgas, tačiau Lietuva pasiryžusi atlikti visus "namų darbus".

BNS

DARBININKUI paremti aukojo:

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėjo aukomis laikraščiu stiprinti ir atsiliepiant už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 40 dol.: Terese Strimaitis, Hamden, CT; A. Brazdžionis, Oakville, CT; Aldona Dulskis, Cocoa Beach, FL; Ona Baltutis, Sunny Hills, FL; J. Rugelis, Maywood, IL; E. Eitas, E.

Wareham, MA; J. ir R. Bačanskas, Mashpee, MA; Emilija Daidynas, Brooklyn, NY; V. Gintautas, Mountandale, NY; Margaret Balciunas, Woodhaven, NY; L. Jurkunas, Woodhaven, NY; Adelė Vaitekunas, Providence, RI.

Po 35 dol.: Aldona Stasiukevicius, Newington, CT; A. Drazdys, Marriottsville, MD; A. and T. Landsbergis, Upper Marlboro, MD; Milda Brandtneris, Avon, MA; I. Užgiriene, Worcester, MA; J. . Pažemėnas, Queens Village, NY.

Po 30 dol.: A. B. Mazeika, Mission Viejo, CA; Rev. J. J. Matutis, Hartford, CT; S. Liaukus, Huntington, CT; Eleonora Arlauskas, New Britain, CT; Mrs. G. Šetikas, Newington, CT; Rev. L. Musteikis, Chipley, FL; W. Vaitkus, Juno Beach, FL; Valeria Norvaisa, Miami Beach, FL; A. Garbaciauskas, Chicago, IL; K. Ciurinskas, Crown Point, IN; J. Molis, Worcester, MA; Ursula Maceikonis, Elizabeth, NJ; Daila Bobelis, Ph.D., Millburn, NJ; Aldona Mackevicius, Kew Garden Hills, NY; Mrs. L. Milukas, Plainview, NY; A. Griska, Richmond Hill, NY; Gražina Šimukonis, Richmond Hill, NY; Elena Urbaitis, Wantagh, NY; Modesta Blazaitis, Lewisburg, PA.

Po 25 dol.: P. A. Miksys, Juno

Beach, FL; Danutė Liepas, Michigan City, IN; E. Bacanskas, Olney, MD; P. Elvis, Morganville, NJ; Aldona Jonynas, Las Vegas, NV; J. Aleksa, Amsterdam, NY; Regina Šetikas, Thornwood, NY; Terese Jakelaitis, Woodhaven, NY.

Po 20 dol.: A. Bludzius, Los Angeles, CA; M. Bikanaitis, Santa Monica, CA; Monika Lemberas, Santa Monica, CA; Kazimiera Campiene, Newtown, CT; Juratė Vaitkus, Waterbury, CT; Donata Virkutis, W. Hartford, CT; Danutė Miklas, Boca Raon, FL; A. Stangvila, Coral Gables, FL; Elena Damijonaitis, Riviera Beach, FL; V. Beleckas, Sunny Hills, FL; H. Zitikas, Sunny Hills, FL; Alg. Duda, St. Pete Beach, FL; Vyt. Gruzdas, St. Petersburg, FL; Birutė Karmazinas, St. Petersburg, FL; S. Kreivenas, St. Petersburg, FL; J. Stokas, Stuart, FL; Gene Stapulionis, Surfside, FL; St. Dėdinas, Woodstock, FL; L. Baltrušaitienė, Chicago, IL; Elizabeth Libus, Chicago, IL; Vyt. Sinkevičius, Chicago, IL; N. Naudsedas, Lockport, IL; Aldona Juozavicius, Oak Lawn, IL; J. K. Laskauskas, Baltimore, MD; Teresa Miliauskas, Arlington, MA; A. Barulis, Brockton, MA; J. Ensins, Canton, MD; Danutė Wolosenko, Brookline, MA; Marijona Petrauskienė, Mashpee, MA; S. Verselis, Natick, MA; L. Svelnis, Needham, MA; Rev. P. Shakalis, Plymouth, MA; Ruta Kulbis, Saugus, MA; Regina Barisas, Shrewsbury, MA; Ona Girnius, So. Boston, MA; Elena Simanavicius, Marston Mills, MD; A. Barvicks, Scottsville, MI; Dalia Pautienis, W. Barnstable, MA; A. Pocevičius, Worcester, MA; Emilia Tamalavage, Worcester, MA; Vyt.

Kutkus, Dearborn Hgts, MI; J. Serafinas, Elizabeth, NJ; J. B. Palonis, Green Brook, NJ; Isabel Ceras, Jamesburg, NJ; Marija Melynis, Kearny, NJ; A. Dambriunas, Mendham, NJ; M. Patrick, Milltown, NJ; J. Budraitis, Northvale, NJ; H. Laucius, Paterson, NJ; Ruta Demereckas, Brooklyn, NY; Walter Dirma, Mastic Beach, NY; Zen. Jurys, Richmond Hill, NY; Romualda Sidlauskas, Richmond Hill, NY; M. Jatulis, Schenectady, NY; Filomena Ignaitis, Woodhaven, NY; A. Ilgutis, Woodhaven, NY; M. Palunas, Akron, OH; J. Masilionis, Dayton, OH; P. Kliorys, Euclid, OH; A. Wishner, Lakewood, OH; Snieguolė Jurskytė, Philadelphia, PA; Albina Lukas, Philadelphia, PA.

Po 15 dol.: Maria Salskienė, Santa Monica, CA; R. Smidtas, MD, Jennings, FL; J. Daniliauskas, Gulfport, FL; A. Karnius, St. Petersburg, FL; Dr. A. Plateris, Bethesda, MD; J. Gimbutas, Arlington, MA; F. Rackauskas, Dorchester, MA; Mary Antanavicius, Worcester, MA; Vyt. Kamantas, Grand Rapids, MI; R. Slepety, Brick, NJ; Genovaitė Bitėnas, Elizabeth, NJ; Frank Grinchis, Whiting, NJ; Josephine Zukas, Port Washington, NY.

(nukelta į 8 psl.)

Tamsoje šviečiantis žmogus

Vietnamo spaudos žiniomis, jų šalyje gyvena šviečiantis žmogus. Septyniolikmetis Ša Ma Le Buotas, gyvenantis Nintuano provincijoje, pajuto, kad jo kūnas neįprastai išilęs. Nusivilkęs marškinius jis pamatė, kad jo

(nukelta į 7 psl.)

Turistinės kelionės įspūdžiai

Velnio sala, Amazonės upė ir Brazilija

Ignas Medziukas

Tai kelionės įspūdžių tęsinys. Autorius skaitytoją vedžioja savo kelionės maršrutu. Jis su žmona plaukia turistiniu laivu Atlanto vandenynu. Aprašo valgių gausumą ir laivo patogumus. Priartėja Prancūzų Gvinėja su jai priklausomomis salomis. Velnio sala, Karališkoji sala, kur buvo laikomi kaliniai. Dėl žiaurių klimato sąlygų ir keistų ligų tik retas jų išlikdavo ar sugebėdavo, papirkęs sargus, pabėgti. Laivas artėja prie salų. Dabar jose kalinių nėra. Pastatai apleisti. Vienoje saloje, į kurią smalsūs turistai išlipo, buvo keletas kalėjimų, beprotnamio, ligoninė, šventovė, klebonija, švyturys. Saloje varginantis, tvankus karštis.

Perplaukiant pusiaują, viena iš pramogų būna suvaidintas Nep-tūno teismas tiems, kurie pirmą kartą laivu pasiekia pusiaują. Laivas priartėja prie Brazilijos krantų, pirmiausia pasiekia Salėm miestą prie Amazonės išsiskojimų, turintį 1 milijoną gyventojų. Čia kasdien lyja net po keletą kartų, todėl augmenija yra labai vešli. Turguje daugybė įvairių rūšių vaisių, vien tik bananų yra 20 rūšių. Amazonėje plaukioja apie 1500 rūšių žuvų. Keiviai su miestu susipažįsta vežiojami autobusais. Gidė išpėja turistus laikyti atsargiai, kad nebūtų apvogti. Gidės pasakojimu, Brazilijoje nėra jokių pašalpų bedarbiams. Jei nedirbi, tai ir nevalgyk. Daug įvairiomis ligomis sergančių žmonių. Gyventojai turi daug vaikų: po 6, 8 ar 12.

Turistai vežami Breves upe dviejų aukštų laivu. Susipažįsta su džiunglėmis. Medžiai tankiai suaugę, bet neaukšti. Amazonės upe turistai pasiekia Santarem miestą, kurį apžiūri važiuodami autobusu. Priartėjus Alter do Chao apylinkės, laivas nuleidžia inkarą toli nuo kranto. Kas nori, gali sėsti į laivo nuleidžiamas valteles, kuriomis bus vežami į krantą. Vandenyje matyti daug šokinėjančių delfinų. Gidė aiškina, kad čia yra pasaulyje puikiausias paplūdimys. Todėl autorius, naudodamasis proga, gerai išsimaudo, paplaukioja.

Laivas plaukia tolyn į Amazonės aukštupį ir sustoja Boco do Valerio džiunglėse. Išsikėlus į krantą, prie pagrindinio namo iškeliamos Brazilijos ir šio laivo bendrovės vėliavos. Kai kurie turistai, kuriems rūpi susipažinti kaip gyvena vietiniai braziliečiai, nuvedami į vieną namą, kuriam prikabineta hamakų. Langai

be stiklų ir net be tinklėlių. Netoliese 4 skyrių mokykla. Pamo-

kos čia trunka 4 valandas, mokoma portugalų kalba. Vietiniai gyventojai vaikščioja basi. Lyjant slidu, nes žemė molėta. Indėnai užsiima žvejyba. Anksčiau

(nukelta į 7 psl.)

1997 SKRYDŽIAI Į VILNIŲ

iki gegužės 31	birž. 1 - rugsėjo 30
Iš N.Y. (JFK) \$631.	\$750.
Iš Detroito \$663.	\$778.
Iš Chicagos \$663.	\$778.
Iš L.A. ir San Francisco \$813.	\$916.
Iš Tampa, Orlando \$740.	\$800.*

*\$800. birž. 10 - 23; \$860. birž. 24 - rugp. 31.

Plius mokesčiai. Papiginti skrydžiai iš visų JAV miestų. Vietų skaičius ribotas.

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

Internet <http://www.travelfile.com/get/vtours.html>

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ♦ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites, o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

MAY 1997 SCHEDULE

MAY 6 TUES	PUTNAM, CT	1 - 2 PM
MAY 8 THURS	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
MAY 9 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
MAY 9 FRI	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
MAY 10 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
MAY 13 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
MAY 13 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
MAY 13 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
MAY 15 THUR	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
MAY 15 THUR	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
MAY 22 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 PM
MAY 23 FRI	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 PM
MAY 24 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
MAY 27 TUES	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
MAY 27 TUES	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
MAY 27 TUES	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
MAY 29 THUR	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
MAY 29 THUR	PATERSON, NJ	1 - 2 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$690 r.t.

One way to Vilnius \$465

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

Skambinkite į Lietuvą tik už 62 centus per minutę!

*** VILTIES AGENTŪRA, kuri jau dvejus metus atstovauja Cyberling Telecommunications agentūrai, praneša, kad paskambinimai į Lietuvą atpigo nuo 85 centų iki 62 centų per minutę.

*** Nereikia persijungti iš jau naudojamos telefono sistemos, pvz. MCI, Sprint, ATT ir kt.

*** Nėra jokio mėnesinio mokesčio. Mokama tik už faktišką pralėtimą laiką.

*** Galima skambinti ne tik į Lietuvą, bet ir į kitas pasaulio šalis už labai pigią kainą 7 dienas per savaitę, 24 valandas per parą.

*** Anketą galima įsigyti Vilties įstaigoje: 368 W. Broadway, S. Boston, MA 02127. Tel. (617) 269-4455. FAX (617) 269-4836.

Dėl skubaus pinigų pervedimo, siuntinių į Lietuvą persiuntimo ir kitokios informacijos skambinkite į Vilties įstaigą:

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 West Broadway
BOSTON, MA 02127
TEL. 617 269-4455

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Nepriklausomybės šventė - Daytona Beach, 1997 m. kovo 9 d.

(atkelta iš 5 psl.)

Ja ir Lietuva prievarta buvo prijungta prie rusų komunistinės imperijos. Netrukus okupantai keitėsi. Rusus išstūmė vokiečiai, o 1944 metais sąjungininkų remiama raudonoji armija vėl užplūdo kraštą ir Lietuvos nepriklausomybė buvo palaidota. Tačiau, po 50 metų žiaurios sovietų okupacijos, 1990 metais kovo 11-tą įvyko antrasis Lietuvos išsilaisvinimas ir nepriklausomybės atgavimas, kurį šiandien jau švenčiame septintąjį kartą.

Mūsų amžiaus asmenų gyvenime liko du istoriniai momentai, kuriuos šiandien turime paryškinti. Pirmasis momentas buvo ypatingai skaudus, kai dalis gyventojų 1944 metais pasitraukė iš Lietuvos. Vokiečių kariuomenė bėgo, o iš paskos slinko raudonoji armija. Ką daryti? Bėgti ar likti? Ir vienas, ir kitas sprendimas buvo pagrįstas optimistine viltimi. Visi galvojome, kad karas turės greit pasibaigti ir didžiosios pasaulio valstybės visiems kraštams grąžins nepriklausomybę. Todėl vieni liko ir nutarė pakentėti savo kraštą, o kiti pasitraukė, tikėdamiesi netrukus sugrįžti. Nei vieni, nei kiti tada nežinojo, kas jų laukia. Išėję likimas buvo skaudus. Palikome savo namus, savo artimuosius ir viską kas buvo brangu tėviškos pastogėje. Nežiūrint to, mūsų likimas buvo daug lengvesnis, negu likusiųjų tėvynės.

Didžioji tautos dalis kovojo, kentėjo kalėjimuose ir mirė Gulago lageriuose. Priespaudos dešimtmečiams bėgant ir laisvės vilčiai gestant, tautiečiai Lietuvoje tapo moralškai ir fiziškai palaužti, prauklėti arba prisitaikę prie okupacijos diktuojamų sąlygų.

Bet labai gerai žinome, kad ne visi taip lengvai pasidavė. Dar vokiečių okupacijos metais įsteigtos gen. Plechavičiaus Vie-

tinės Rinktinės likučiai pasitraukė į miškus. Juos pasekė studentai, vyresniųjų gimnazijos klasių mokiniai, o vėliau ir kaimo vaikai. Jų tikslas buvo kenkti okupantams, trukdyti jų užmačioms ir laukti pagalbos iš Vakarų. Daliai suvilioti politinių bei karinių vadų, visi tikėjosi, kad kova su okupantais bus neilga. Kaip galitė šioj fotografiją parodoj matyti, Lietuvos kareivėliai buvo žvalūs, gražiai uniformuoti ir pasitikėjimas švėtėjo veiduose. Deja, metams bėgant, jų eilės retėjo. Jie buvo apšaukti banditais, o žuvusiųjų lavonai buvo niekinami, metami į apleistus šulinius, arba užkasami pamiškėse. Sunkios sąlygos slepiantis miško bunkeriuose ar kaimo gyventojų skėpuose, daug stipresnės prieš jėgų, galų gale išdavimai ir desperacija privertė ginkluotą pasipriešinimą sustabdyti. Beveik 10 metų trukusi kova pasibaigė. Sunku įvertinti kas buvo laimėta ir sunku suskaičiuoti dešimtis tūkstančių žuvusių drausiu tautos vyrų ir moterų, kurie savo gyvybes paaukojo Lietuvai. O dar sunkiau įvertinti kančias partizanų artimųjų, ištremtų ir mirusių Sibiro ledynuose.

Tai šitokia buvo 1944-tųjų metų apsisprendimo tragedija. Pasitraukusieji iš Lietuvos kiek įmanoma dėjomė pastangas garsinti Lietuvos kančias ir reikalauti Baltijos valstybės laisvės, bet pasaulio valdovų ausys daugumoje buvo kurčios. Išsiblaškė užsieniuose, ilgainiui užsidūrė bome patogų gyvenimą, o Lietuvos gyventojai kentėjo ir vėliau, ir kaip prisitaikė prie gyvenimo sąlygų. Čia turim paminėti vieno lietuvių tremtinio skaudžią pastabą, kad mes turėtume dėkoti pirmųjų trėmimų lietuviams už mūsų gyvybes išgelbėjimą. Pamate kas darėsi 1941 metais, mes sveiki pasitraukėm į užsienius, o jie liko

vargti ir mirti Lietuvoje, arba Sibire.

Antrasis neužmiršamas mūsų istorijos momentas buvo labai lauktas, bet jau nelabai tikėtasi, mūsų tėvynės išsilaisvinimas, kai pagaliau sugrįvo sovietinė imperija. Turbūt kiekvienas iš mūsų atsimenam lemtingas iš Lietuvos pasitraukimo dienas ir 1990 metų kovo mėnesio dieną, kai išgirdome, jog Lietuva vėl laisva ir nepriklausoma. Džiaugsmas pripildė mūsų visų širdis. Atsimenu, tą dieną New York'e buvo Kaziuko mugė ir Kultūros Židinio patalpose buvo daug žmonių. Kažkas per garsikalbį paskelbė tą linksmą žinią ir visa salė spontaniškai užtraukė Lietuvos himną, kuris turbūt niekad taip džiaugsmingai neskambėjo.

Taip Kovo 11-toji ir tapo nauja Lietuvos nepriklausomybės šventė. Ji lygiai tiek svarbi, kaip ir Vasario 16-toji. Abi šventės galim švėsti su džiaugsmu ir dėkingumu, kad likome sveiki ir gyvi, o mūsų tėvynė tapo laisva ir nepriklausoma. Bet mintyse taip pat turim neužmiršti Lietuvos likusių brolių ir seserų. Tikime, kad partizanų ir tremtinių kančios nenuėjo veltui, o taip pat per daug nesmerkime dabartinės kartos tautiečių Lietuvoje, kas patys nežinom, kaip mes jų vietoje būtume išsilaikę.

Kyla klausimas - kokia dabar mūsų gyvenimo misija? Padėti Lietuvai? Dalyvauti politiniame gyvenime, rinkimuose? O gal, kol ne per vėlu, grįžti, kaip žadėjome, į savo gimtą kraštą? Ar likti čia ir testuoti lietuvišką kultūrą bei politinę veiklą užsienyje? Turbūt kiekvienas mūsų sprendimas turi savo prasmę ir pateisinimą. Nieko nedaryti prilygtų visiškam savo kilmės ir tautybės atsisakymui. Esu tikras, kad traukdami iš Lietuvos, to nežadėjome. Turime omeny, kad mūsų gyvenimo kelionė jau neilga, bet dar ne per vėlu vienu ar kitu būdu atiduoti auką savo tėvynei, už kurią tūkstančiai savo gyvybes paaukojo.

nai. Tai skaitytojui sudaro didelį patogumą norint susirasti kokią nors vietovę ar asmenį. Yra žinios ir apie autorių, jo parašytas knygas ir atliktus svarbesnius darbus.

Knyga skiriama atminimui 1994 m. mirusios žmonos Jutos Jūros, su kuria autorius kartu keliavo.

Baigdamas šią knygą, autorius dėkoja "Ryto" spaustuvei Klaipėdoje direktoriui Antanui Skyrui, įveikusiam daug sunkumų ir kliūčių.

Gaila, kad dėl spaustuves darbuotojų nerūpestingumo sumaišyta puslapių numeracija. Pavyzdžiui, lapo viena pusė pažymėta 289 psl., antra pusė 312 psl. Toliau seka lapas, kurio viena pusė - 309 psl., antra gi - 292 psl. Yra ir daugiau panašių klaidų. Dėl tos priežasties įvykęs ir teksto bei nuotraukų pakartojimas. Žinoma, knygos turinui tos klaidos nekenkia, bet kenkia jos estetikai. Tiesiog norisi pasakyti - sudarkyta graži knyga.

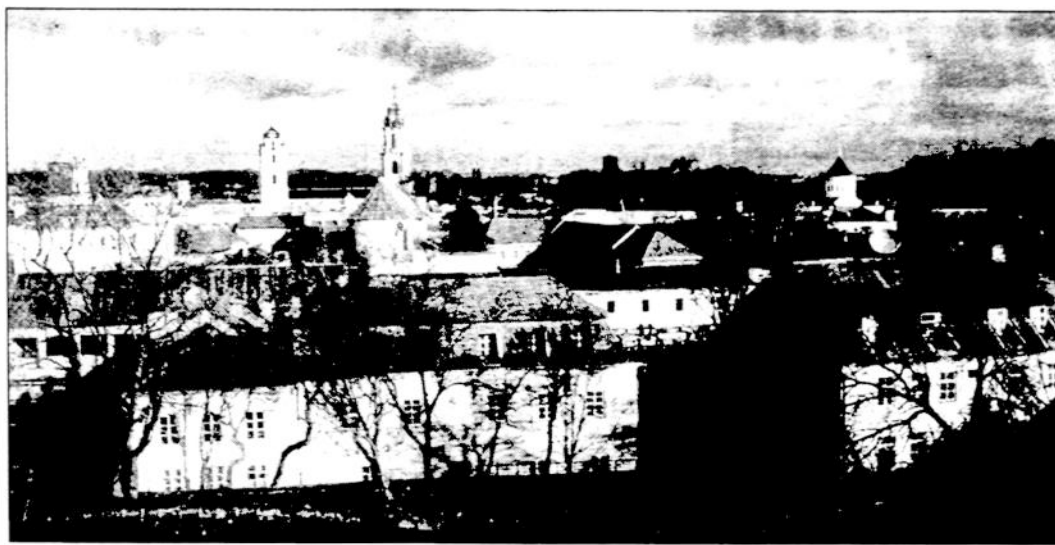
Algirdas Gustaitis, Velnio sala, Amazonės upė ir Brazilija, 404 psl. Leido ir spaudė 1996 m. AB "Klaipėdos rytas", Baltijos pr. 10, 5799 Klaipėda. Tiražas 1000 egz. Kaina sutartinė.

Stulginskio parkas

Vasario 16-tosios akto signataras, antrasis Lietuvos prezidentas Aleksandras Stulginskis, agronomas ir Sibiro tremtinys, turėjo dvarą Jokūbave, dabartiniame Kretingos rajone. Ten jis su šeima vasarodavo. Per ilgąjį sovietmetį dvaro pastatas sunyko, parkas nuskurdo. Liko tik tai jo vardas pavadinta pagrindinė Jokūbavo mokykla.

Kretingos rajono vadovai su-

manė sutvarkyti šį buvusio Lietuvos Prezidento palikimą. Tam tikslui buvo paskirta 40 tūkstančių litų. Jų pagalba bus sutvarkytas dvaro parkas, atnaujintos muziejaus patalpos, išlieti pamatai prez. Aleksandro Stulginskio paminklui. Taip pat sutvarkytas kelias į parką, nutiesti pėsčiųjų takeliai, pastatytos rodyklės prie kelio Kretinga-Gargždai.

Vilniaus senamiestis.

V. Kapočiaus nuotr.

Gražiai paminėta Vasario 16-toji Cicero, IL

Vis mažėjanti Cicero lietuvių kolonija kartas nuo karto įstengia dar gana gražius renginius suorganizuoti. Vienu iš tokių buvo tradicinis Nepriklausomybės šventės minėjimas, įvykęs vasario 9 d. Šv. Antano parapijos bažnyčioje ir vėliau tos parapijos salėje.

Bažnyčioje šv. Mišias atnašavo kun. Kęstutis Trimakas, kuris skaitė ir šiai šventei pritaikytą pamokslą. Pamokslininkas teigė, jog prieš 7 metus naujai atkurta Nepriklausomybė neatnešė to, ko buvo laukta. Jis sakė, kad dabar dar reikia laisvintis ne nuo išorinės vergovės, bet nuo vidinės. Taip pat nurodė reikalingą pergalęli destruktyvumą, ardančias jėgas ir ragino semtis dvasinių jėgų iš Dievo.

Pamaldų nuotaiką pagilino muz. Mariaus Prapuolenio vedamo choro giesmės, o taip pat ir sol. Giedrės Nedveckienės giedamos maldos. Šv. Mišių pabaigoje visi susirinkusieji kartu su chorą sutraukė Maironio kūrinį "Apsaugok, Aukščiausias, tą mylimą šalį".

Tada pamaldų dalyviai rinkosi į erdvia mokyklos salę. Ši kartą susirinko gražus jų būrys - apie 150 žmonių, kurių tarpe buvo ne vien tik Cicero gyventojai. Minėjimo metu prasminga kal-

bą pasakė Chicagos Pedagoginio Lituanistikos Instituto direktorė Stasė Petersonienė. Kalbėtoja pažymėjo, jog ji nesirengia skaičiuoti paskaitos, o tik duoti apmąstymų šventės progą. Ties jos "apmąstymai" buvo gana jautrūs ir prasmingi. Ji išskėlė lietuvių motinos reikšmę šeimos ir valstybės gyvenime. Motinos ir motinų išugdė daug asmenybių, daug prisidėjo, kad būtų parašytas komunistų "skleidžiamas melas. Stasė Petersonienė, kuri daug metų dirba su lietuvišku jaunimu šiame krašte, savo pastabose buvo įžvalgi ir gerai suprantama.

Ši minėjimą surengė Cicero LB apylinkės valdyba ir ALTO Cicero skyrius. Tad čia kalbėjo šių organizacijų pirmininkai - Raimundas Rimkus ir Stasys Dubauskas. Buvusi "Draugo" dienraščio redaktorė Aldona Zailskaitė sumaniai pravedė pačią minėjimo programą, kurioje taip pat buvo sugiedoti himnai, perskaityta invokacija (tai atliko kun. K. Trimakas) ir Nepriklausomybės paskelbimo aktas (Ugnė Adikevičiūtė), buvo pagerbti žuvusieji už laisvę. Taip pat sveikino šv. Antano parapijos klebonas kun. James Kastigar, Vid. Vakarų LB valdybos pirm. Birutė Vindašienė, o ALTO centro valdybos pirm. dr. Jono Račkauskas

sveikinimą gautą raštu, perskaitė A. Zailskaitė.

Graži buvo ir meninė dalis, kurią atliko naujosios ateivių bangos iš Lietuvos nariai. Joje pasirodė jau minėtoji G. Nedveckienė, kuri pradėjo vieną, pritarė vargonėliais, padainavo du kūrinus. Vėliau ji kartu su savo motina Stase Kažakauskiene ir seserimi Kristina bei tal-kininke Marija Jūskiene atliko lietuviškas dainas. Po to dainavo motinos ir dukrų trio, o taip pat pasirodė ir šių vaikučiai Tomas ir Adomas, kurie parodė, kad ateityje bus tikri solistai.

Minėjimas baigtas R. Rimkaus padėka visiems prie jo prisidėjusiems. Tada visi bendrai sutraukė "Lietuva brangi".

Čia dar reikėtų pridėti apie vasario 8 d. vykusias apeigas prie Cicero miesto valdybos pastato, kada "Klaipėdos" jūrų šaulių kuopos nariai išskėlė Lietuvos trispalvę. Iškilnėse dalyvavo Cicero miesto prezidentė Betty Loren-Maltese bei kiti miesto aukštieji pareigūnai. Vienas iš jų - J. Kociolko čia perskaitė miesto valdybos proklamaciją, skelbiančią, kad vėliavos iškilimo diena - vasario 8-ji yra "Lietuvių diena", pridėdamas, kad ji ženklina Lietuvos Nepriklausomybės šventę.

Ed. Šulaitis

VILNIUI REIKIA 1 MLRD. LITŲ, SAKO NAUJASIS SOSTINĖS MERAS

(atkelta iš 1 psl.)

tuvos prezidentu Algirdu Brazausku.

R. Paksas pabrėžė žurnalistas, kad Vilnius kuria pasaulio nuomonę apie Lietuvą. Jis sakė, kad ankstesnės Vilniaus valdžios skaičiavimu, miestą reprezentaciniu galima paversti, išleidus maž-

daug 1 milijardą litų.

Meras mano, kad miesto sutvarkymui trūksta ne tik pinigų, bet ir pačių savivaldybės tarnautojų entuziazmo.

Jis ketina imtis ir kai kurių netradicinių metodų susikaupusioms problemoms spręsti, tačiau kol kas jų neatskleidžia. **BNS**

Velnio sala, Amazonės upė ir Brazilija

(atkelta iš 6 psl.)

Toliau laivas plaukia gilyn Amazonės upe, kol priartėja prie Manaus uosto. Miestas yra džiunglių viduryje, turi apie 1 milijoną gyventojų. Iš čia esančio oro uosto autorius lėktuvu skrenda į Miami, Floridoje, o iš ten grįžta namo į Los Angeles.

Pailiustruoti kelionės išpuodžiams, knygoje įdėta 151 spalvota autorius daryta nuotrauka, 29 žemėlapių, 34 atspaudai. Duodama daug istorinių, gyvosios gamtos aprašymų bei enciklopedinių žinių. Parašyta lengvu stiliumi, rodos, kad su autorium kartu keliautume tomis vietomis, kur jis buvo. Knyga atspaudinta ant gero popieriaus. Gale yra pavardžių ir vietovardžių vady-

Tamsoje šviečiantis žmogus

(atkelta iš 6 psl.)

oda išmušta taškeliais, skleidžiančiais melsvą šviesą. Po kurio laiko reiškinys pasikartojo. Drovus jaunuolis pradėjo bijoti viešumos ir vengti žurnalisto. Šio reiškinio priežasties niekas nesusugeba išaiškinti. **LA**

Nekrologas

Sr. Celestine Stakutis, C.J.C.

Su giliu liūdesiu pranešame, kad po ilgos ir sunkios ligos, būdama 74 metų, į amžinybę iškeliavo Sr. Celestine Stakutis, C.J.C., buvusi vyriausioji Jėzaus Nukryžiuotojo ir Sopulingosios Motinos kongregacijos seselė.

Adelė Stakutis, kuri religiniame gyvenime buvo žinoma Sr. Celestine vardu, buvo Vincento ir Konstancijos (Cesnūlavich) Stakutis dukra. Ji gimė South Boston, Mass.

Ten baigė Nazareth gimnaziją. Įgijo B. S. in Elementary Education laipsnį Misericordia College, Dallas, Penn., ir M. Ed. laipsnį Boston College. Jai buvo suteiktos pagrindinių dalykų mokytojos pareigos, Adult Basic Education mokytojos socialinės studijos ir ji taip pat buvo paskirta mokyklos direktore. Ji buvo talentinga pianistė ir vargonininkė.

Sr. Celestine įsisavino lietuvių kalbos programą, dėstytą Ford- (nukelta į 8 psl.)

Mūsų žymiam skulptoriui ir menininkui

A. + A.

VYTAUTUI KAŠUBAI

mirus, žmonai Aleksandrai, dukrai Guodai su šeima, seseriai Reginai Budrienei ir visiems artimiesiems reiškiamame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Eglė ir Vytautas Dudėnai

Žymiam lietuvių skulptoriui, dailininkui

A. + A.

VYTAUTUI KAŠUBAI

mirus, jo šeimai ir artimiesiems reiškiamame nuoširdžią užuojautą.

Irena ir Vytautas K. Jonynai

Žinomam rašytojui, žurnalistui

A. + A.

BRONIUI RAILAI

mirus, jo šeimai ir artimiesiems reiškiamame gilią užuojautą.

Irena ir Vytautas K. Jonynai

A. + A.

BIRUTEI BAGDŽIŪNIENEI

mirus, Daliai, Virgiui, Giedriui, Andriui, ponui Antanui Bagdžiūnui ir tetai Jadvygai reiškiamame nuoširdžią užuojautą.

Tomas ir Juzi

DARBININKAS

E-mail: 103517,1071@compuserve.com
Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351
Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupys (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

**Šeštinės - Kristaus Dan-
gun Žengimo šventė** yra ateinan-
tąjį ketvirtadienį, gegužės 8 d.
Tą dieną katalikai privalo išklausi-
ti mišias.

Ši savaitgalį Kultūros Židinyje:

Tautos Fondo metinis narių
susirinkimas įvyks 1997 m. **ge-
gužės mėn. 3 d.** Kultūros Ži-
dinyje, 361 Highland Blvd.,
Brooklyn, NY. 9:00 val. ryto Lie-
tuvų pranciškonų koplyčioje
bus aukojamos šv. mišios Tautos
Fondo rėmėjų intencija. Metinio
susirinkimo pradžia
10:00 val. ryto. Pakvietimai su
igaliojimo lapeliais visiems na-
riams jau išsiuntinti. Jei esate
Tautos Fondo narys ir negavote
pakvietimo su igaliojimu, pra-
šome pranešti Tautos Fondo
raštinėi: 351 Highland Blvd.,
Brooklyn, NY 11207; tel. (718)
277-0682. Metinio susirinkimo
metu vyks TF Lietuvos atstovy-
bės pirmininko dr. Napoleono
Klčausko paskaita aktualiais
Karaliaučiaus krašto klausimais.
Visi Tautos Fondo nariai ir
svečiai kviečiami dalyvauti.

Kultūros Židinio kavinė
veiks sekmadienį, **gegužės 4
d.**, nuo 12:30 val. popiet. Bus
galima skaniai papiegti ir para-
gauti gardumynų su kava Kul-
tūros Židinio gražiai išpuoštoje
mažonoje salėje. Visi laukiami!

**LB New York Queens
apylinkės metinis susirinki-
mas** šaukiamas sekmadienį, **ge-
gužės 4 d.**, 3:00 val. popiet
Kultūros Židinio posėdžių mė-
nėje. Visi kviečiami dalyvauti ir
papiegti tą dieną veikiančioje
Kultūros Židinio kavinėje.

**Pianistas Gabrielius Alek-
na**, Juilliard muzikos mokyklos
stipendininkas, duos savo piano
rečitalį š. m. gegužės 12 d., 6
val. vak. Morse Hall, The Juil-
liard School, Lincoln Center Pla-
za, New York. Lietuviai kviečia-
mi, pasiklausyti šio talentingo
pianisto koncerto.

"Sauja medaus", 1996 me-
tais Lietuvos Rašytojų Draugijos
premijuota knyga, kurios auto-
rius Julius Keleras, gaunama
"Darbininko" administracijoje,
341 Highland Blvd., Brooklyn,
NY, tel. 718 - 827-1351. Kaina -
12 dol. su persiuntimu.

**"Darbininko" administra-
cija** nuoširdžiai prašo skaitytojų
laiku pratesti prenumeratą ir su-
mokėti atsilikusių mokėstį.

**"Darbininko" straipsnio
konkurso** išsiuntimo data pra-
tešiama iki gegužės 31 d.

**LB New Yorko apygardos
metinis susirinkimas** įvyks š.
m. **gegužės 10 d.** Kultūros
Židinyje. Bus renkama nauja
valdyba. Į susirinkimą yra pa-
kvieštas ir sutiko dalyvauti Lie-
tuvos Respublikos ambasadorius
Jungtinėse Tautose dr. Oskaras
Jusys. Jis painformuos apie dar-
bą Jungtinėse Tautose ir Lietu-
vos pastangas tapti NATO nare.

**Chicagoje rengiamas
arkivyskupo Pauliaus
Marcinkaus pagerbimas**
Vysk. P. A. Baltakis, OFM, yra
išvykęs į Chicago dalyvauti ar-
kivysk. Pauliaus Marcinkaus 50
metų kunigystės sukakties pami-
nėjime. Iškilnės vyks gegužės 3
d. 5 v. p. p. jo gimtinėje lietuvių
Šv. Antano parapijoje, Cicero,
IL.

Arkiv. P. Marcinkus ilgus me-
tus dirbo Vatikano diplomatinėje
tarnyboje, buvo Vatikano meru
ir banko direktorium. Išėjęs į
pensiją apsigyveno Phoenix,
Ariz. Pagelbsti vietos vyskupui ir
aptamauja Sun City lietuvius.

Kun. Jonas E. Rikteraitis,
New Britain, CT, parėmė mūsų
spaudą, apmokėdamas prenu-
meratą su 150 dol. čekiu. Nuo-
širdžiai dėkojame už tokią didelę
auką mūsų laikraščiu.

Kun. Petras Jonaitis, Glo-
versville, NY, apmokėjo prenu-
meratą su 85 dol. čekiu. Dėko-
jame už paramą mūsų spaudai.

Vytautas Bruzgas, Wallas-
ton, MA, apmokėjo kelerių metų
prenumeratą su 200 dol. čekiu.
Nuoširdžiai dėkojame už paramą
spaudos išlaikymui.

Rasa Karvelienė, Northville,
MI, apmokėjo prenumeratą su
80 dol. čekiu. Dėkojame už pa-
ramą "Darbininko" išlaikymui.

Albinas Zvinys, Medford,
NY, apmokėjo prenumeratą,
atsiųsdamas 75 dol. čekį. Nuo-
širdžiai dėkojame už didelę pa-
ramą mūsų spaudai.

A. J. Strazdas, Placentia, CA,
kasmet paremdavo "Darbininką"
didesne auka, o šiemet apmokė-
jo prenumeratą su 100 dol. čekiu.
Nuoširdžiai dėkojame už paramą
mūsų spaudai.

Jane Valys, Woodstock, CT,
apmokėjo "Darbininko" prenu-
meratą su 80 dol. čekiu. Nuo-
širdžiai dėkojame nuolatinei rė-
mėjai už auką.

P. Palys

Operos solistas bosas Vaclovas
Daunoras šiais metais priartėjo
prie 60-ties metų amžiaus ribos.

Gimė Žagarėje,
1937 m. vasario
1 d. Del amžiaus
nuogausti dar
nėra reikalo:
amžius, ne taip
kaip sopranui ar
tenorui, bosui
nėra "pavojin-
gas". Todėl su-
kaktuvininkas
bosas V. Dauno-
ras operų sceno-
se dar ilgai bus
girdimas.

Lietuvoje Vac-
lovas Daunoras
savo galingu ir
malonaus tembro
balsu operos
lankytojus ža-
vėjo atlikdamas
pagrindines bo-
so partijas: G.
Verdi operoje
"Don Carlo" - Pi-
lypa, G. Rossini
operoje "Sevili-
jos kirpėjas" -

Don Basilio, Ch. Gounod opero-
je "Faustas" - Mefistofeli, M. Mu-
sorgskio operoje "Borisas Go-
dunovas" - B. Godunovą ir dau-
gelyje kitų. Visi minėti V. Dauno-
ro vaidmenys jį pristato kaip
gerai pasiruošusį dainininką, su-
gebantį sukurti sudėtingus vaid-
menis.

Praėjusiais metais V. Dauno-
ras buvo priimtas į garsiąją Met-
ropolitan Opera New Yorke. Tuo
tarpu jam yra patikėtos mažesnės
boso partijos. Man V. Daunorą
pirmą kartą teko išgirsti Metro-
politan Operoje jam atliekant
daktaro Grenvil vaidmenį G. Ver-
di operoje "Traviata".

1957 m. V. Daunorui laikant
stojamuosius egzaminus į Kon-
servatoriją, egzaminų komisija
nenorėjo jį priimti. Komisija bu-
vo įsitikinusi, jog jis esąs jau

susiformavęs dainininkas, turįs
gerai išlavintą balsą. Po ilgesnio
pasitarimo, buvęs priimtas. Kon-
servatorijoje būdamas, studija-

tavo ne tik "laisviečiams", bet ir
Amerikos visuomenei. Tais lai-
kais į kiekvieną atvykusį iš oku-
puotos Lietuvos buvo žvelgiama

su įtarimu. Įta-
rumo neišvengė
ir V. Daunoras.
Jo koncertai, iš
lietuvių pusės,
kartais susilauk-
davo ir piketuo-
tojų. Neužmirš-
tamu pasiliks jo
koncertas 1979
metais Jaunimo
Centre Chicago-
je, kada vienam
"patriotui" pasi-
karščiausį į salę
per langą net ir
plyta "įskrido".
Tuo tarpu ame-
rikiečiai V. Dau-
noru buvo itin
susižavėję. Su
Chicagos Lyric
Opera buvo pa-
sirašęs kontraktą
dainuoti penkio-
se operose. Perk-
lausoms V. Dau-
noras buvo pa-
kvieštas į New

Metropolitan operos solistas Vaclovas Daunoras.
V. Maželio nuotr.

Yorke miesto ir Metropolitan
Operas. Susitarimas buvo padary-
tas ir su Vakarų Vokietijos
Müncheno, Stuttgart, Frankfur-
to ir Düsseldorf Operomis.
Tačiau Sovietų Sąjungai iš-
traukus į Afganistano karą, Ame-
rikai su ja nutraukus kultūrinį
bendradarbiavimą, V. Daunorui
išvykti į Vakarų kelias buvo
uždarytas.

V. Daunoras buvo uolus sąjū-
dininkas. Buvo išrinktas vienu iš
palydovų lydeti į Gedimino kal-
ną nešamą Lietuvos trispalvę
(nors vėliau Sąjūdį jis yra ir kri-
tikavęs). Solistą Vaclovą Daunorą
sveikindami su jo 60-tuoju gim-
tadieniu, linkime dar daug metų
sėkmingai dainuoti operų sce-
nose. Tikėsimės jį išgirsti ir Kul-
tūros Židinyje.

Sovietmečiu, JAV ir Sovietų
Sąjungos kultūrinio bendradar-
biavimo laikotarpiu, V. Dauno-
ras lankėsi Amerikoje ir koncer-

DARBININKUI paremti aukojo:

(atkelta iš 7 psl.)

Po 10 dol.: K. Zebrauskas,
Toronto, Kanada; Jadvyga Nava-
saitis, Phoenix, AZ; S. Narkus,
Sun City, AZ; Rita Bureika, Los
Angeles, CA; Irena Donovan,
Mountain View, CA; K. Kamins-
kas, Ansonia, CT; A. J. Maslaus-
kas, Hartford, CT; J. Janiunas,
Stratford, CT; Lydia Nelson, Wa-
terford, CT; Vyt. Zdanys, W.
Hartford, CT; E. J. Ziurys, Jr.
Wethersfield, CT; K. Nenortas,
W. Hartford, CT; Milda Grabnic-
kas, Altamonte Springs, FL; V.
Valukas, Bay Harbor, Is. FL; Sigi-
ta Ramanauskas, Daytona Beach
Shores, FL; Antonina Spakaus-
kas, Ft. Myers, FL; Josephine
Hodgins, Indialantic, FL; Adelė
Grybauskas, Lake Worth, FL; A.
ir R. Gudaitis, Ormond Beach,
FL; Milda Starenas, Palm Har-
bor, FL; D. Jancauskas, Port Ric-
hey, FL; Albina Balsys, St. Peters-
burg, FL; A. Kaselis, St. Peters-
burg, FL; Alf. Urbelis, St. Peters-
burg, FL; A. Baliunas, Singer Is-
land, FL; Juliana Chapukas, Sun-
ny Hills, FL; V. Labutis, Sunny
Hills, FL; O. ir V. Mamaitis, Sun-
ny Hills, FL; Otilija Siemaska,
Surfside, FL; A. ir R. Zukauskas,
Tequesta, FL; Edm. Petrikas, Win-
ter Springs, F; Z. Degutis, Chica-
go, IL; Ramunė Kubilius, Evans-
ton, FL; R. A. Chesonis, Fishers,
IN; R. K. Gruodis, Mt. Airy, MD;
E. Kemfert, Baltimore, MD; R.
Zalubas, Silver Spring, MD; Br.
Banaitis, Abington, MA; Vale Si-
niolis, Brockton, MA; Mrs. J.
Matioska, Centerville, MA; K. Ba-
canskas, Dorchester, MA; Vyt.
Rastonis, Centerville, MA; V.
Baksys, Dorchester, MA; Dr. B.

Mickevicius-Mikonis, Mashpee,
MA; Veronica Tumas, Norwood,
MA; St. Marcinkevicius, Shrews-
bury, MA; Br. Naras, Shrewsbury,
MA; Ona Andriulionis, So. Bos-
ton, MA; Jane Bajercius, So. Bos-
ton, MA; Alg. Zenkus, Webster,
MA; Zita Zaranka, Westwood,
MA; Ed. Martisius, N. Falmouth,
MA; A. Bazikas, Worcester, MA;
Klem. Lietuvninkas, Worcester,
MA; C. J. Savickas, Worcester,
MA; Ona Pajeda, Worcester, MA;
Rev. V. Kriščiunevičius, Warren,
MI; Regina Juska, Detroit, MI; J.
Suopys, Detroit, MI; Bronė Ka-
raskienė, Delran, NJ; Vyt. Jankus,
Delran, NJ; Vcl. Buchnikas, Eli-
zabeth, NJ; Audre Druckute, Eli-
zabeth, NJ; A. B. Kudirka, Lin-
den, NJ; A. Pliskaitis, Newark,
NJ; F. Rogers, Nutley, NJ; C.
Navickas, Piscataway, NJ; D.
Andruska, Roselle Park, NJ; St.
Vaiciunas, Roselle, NJ; Vera
Rutz, Toms River, NJ; Anna Po-
cius, Watchung, NJ; A. Eitma-
nas, West Paterson, NJ; A. Rubo-
nis, N. Haledon, NJ; B. Redikis,
Afton, NY; Ig. Ozalas, Amster-
dam, NY; E. Ziausys, Amster-
dam, NY; Julita Trojanas, Bay-
side, NY; Rim. Bilenas, Bronx-
ville, NY; Irena Staskevicius,
Bronx, NY; Eleonora Tutinas,
Brooklyn, NY; A. Wesey, Great
Neck, NY; Just. Cesnavicius,
Croton On Hudson, NY; Nina
Michura, Hastings Hdsn, NY;
Jadvyga Matulaitis, Hillcrest, NY;
Dr. Gedrė Kumpikas, Hollis Hills,
NY; B. Kumeta, Richmond Hill,
NY; Vyda G. Liaugaudas, NYC,
NY; A. Kildišius, Richmond Hill,
NY; Elvira Vileniškis, Richmond
Hill, NY; Bronė Rimas, Ridge-

wood, NY; G. Janušas, Sea Cliff,
NY; F. Petrauskas, Syracuse, NY;
Ursula Povilaitis, Woodhaven,
NY; Helen Venis, Woodhaven,
NY; Rev. G. Degutis, Philadel-
phia, PA; J. Puodziunas, Phila-
delphia, PA; Ann Drogelis, Brent-
wood, TN; J. Stanaitis, Houston,
TX; Alexandra Gyls, Olympia,
WA.

(Tęsinys sekančiame numeryje)

Nekrologas

(atkelta iš 7 psl.)

ham University, New York. Ji bu-
vo The Massachusetts School
Counselors Association narė.
Ji buvo mokytoja 26 metus. Jos
administracinės ir vadovaujančios
pareigos buvo šios: Annunciation
Elementary School, Frackville,
Penn., direktorė; Mater Dei Aca-
demy direktorė; MDA Educational
Center and Kindergarten, Brock-
ton, direktorė; St. Peter school,
South Boston, mokyklos vedėja;
tarybos narė ir sekretorė.

Nuo 1994 m. liepos mėn. iki
1997 m. sausio mėn. Sr. Celestine
buvo išrinkta vyriausiąja kongre-
gacijos seserimi. Ji taip pat buvo
kongregacijos sveikatos apsaugos
tarybos prezidentė St. Joseph Ma-
nor, Brockton, Mass., ir St. Mary's
Villa, Elmhurst, Penn.

Lūdesyje liko Sr. Celestine du
broliai: Dr. Vincent Stakutis, Le-
xington, ir Alphonse Stakutis, Mil-
ton, taip pat jos sesuo Rita Venis,
South Boston, ir gausus būrys duk-
terėčių bei sūnėnų.

Kovo 18 d. iškilmingos laido-
tųjų mišios buvo laikomos Mū-
sų Sopulingosios Motinos vie-
nuolyno koplyčioje.

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai
amerikiečių šeimose. Turi susi-
kalbėti angliškai, mėgti vaikus,
žinoti namų ruošos darbus. Pa-
tikima agentūra. Telef. (516)
377-1401. (sk.)

Lietuviškos Skautijos išsa-
mi knyga apie 1945 - 1985 m.
veiklą jau atspausdinta ir plati-
nama. New Yorko apylinkėje
knyga platina v.s. Vida Jankaus-
kienė. Užsakymus galima pa-
reikšti ir telefonu, skambinant
(718) 849-2260 vakarais ir savait-
galiais, arba rašant: 84-14 89th
St. Woodhaven, NY 11421. Kny-
gos kaina 30 dol. (sk.)

Butai pensininkams, mo-
dernūs, erdvūs, savarankiškai
tvarkytis, gražioje aplinkoje, Ma-
rijos Nekalto Prasidėjimo seserų
priežiūroje. Pasinaudokite pro-
ga, kreipkitės: Villa Maria, P. O.
Box 155, Thompson, CT. 06277.
(sk.)

**Jei kas turėtų anglų ar
lietuvių kalba knygų**, kurių
jau nebereikia, skambinkite tel.
(718) 348-4709. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės
minties, plačios informacijos
dienraštis, daugiausiai skaitomas
iševijos lietuvių, dėl daugiau
kaip dvigubai pabrangusio paš-
to, buvo priverstas pakelti meti-
nę oro paštu prenumeratą iki
\$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1
d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos
aido" vardu ir siųsti JAV igalio-
tiniui adresu: Bronius Juodelis,
239 Brookside Lane, Willow-
brook, IL 60514. Tel. 630 986-
1613.

**Kretingos pranciškonų
labdaros** valgyklai, kuri buvo
aprašyta DARBININKO Nr. 29,
aukojo:

Liudas Normantas, Hiram, ME,
- 120 dol.

Norintieji prisidėti prie šios
valgyklos išlaikymo, prašomi
aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka
Kretingos vienuolyno labdaros
valgyklai.

ATLANTA Import Export,
Inc., siuntinių į Lietuvą persiun-
timo bendrovė, siuntinius vėl
priims **gegužės 10 d.**, šeštadi-
nį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet
Kultūros Židinio kieme. Dėl in-
formacijų skambinkite tel. (914)
258-5133.

ATLANTOS atstovas New
Yorke yra **Ramūnas**, skambin-
kite minėtu telefonu ir susitar-
kite. Jis mielai paims Jūsų siun-
tinius iš namų.

"VILTIES" siuntinių agentū-
ros atstovas siuntinius vėl pri-
ims Brooklyne, Kultūros Židinio
kieme, buv. spaustuvės patal-
pose, **gegužės 17 d.**, šešta-
dienį nuo 12 val. iki 4 val. po-
piet.

Brooklyne mūsų atstovas yra
Algis Jankauskas, tel. (718) 849-
2260. Jis paims siuntinius iš
namų.

**Siuntiniai į Lietuvą laivu
arba oru. Pinigai** pervedami
doleriais per 2 - 5 dienas. Maisto
siuntiniai: šventinis \$39.;

55 svarų įvairaus maisto siun-
tynų už \$98.

**TRANSPAK, 4545 W. 63rd
St.**

Chicago, IL 60629 tel.
(773) 838-1050

Skelbiamas "Darbininko" konkursas

"Darbininko" laikraštis skelbia atvirą, ugdantį krikščio-
niškus idealus konkursą "Ko tikiuosi iš Lietuvos Bažnyčios ir
ka aš galiu duoti jai?"

Straipsnio ilgis nuo dvylikos iki penkiolikos dviguba inter-
linija, mašinėle rašytų puslapių.

Konkurso laureatams skiriamos šios premijos:

- I premija - 300 dol.,
- II premija - 200 dol.,
- III premija - 100 dol.

Straipsniai turi būti gauti iki **gegužės 31 d.** (pagal pašto
antspaudą datą ant voko).

Kūriniai siunčiami konkursui įprasta tvarka, pasirašomi
slapyvardžiu. Pridedamas uždaras vokas, pasirašytas
slapyvardžiu, o jo viduje yra autoriaus tikroji pavardė,
vardas, adresas, telefonas ir autoriaus pastaba: "Leidžiu savo
kūrinį išspausdinti DARBININKE".

Vertinimo komisija rankraščių konkurso dalyviams ne-
grąžina. Siųsti šiuo adresu:

"Darbininko" straipsnio konkursas

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207